

5777

Η ΔΩΔΕΚΑΤΗ
ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΟΡΤΗ

ΤΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ

“ΑΝΑΤΟΛΗΣ”

ΤΕΛΕΣΘΕΙΣΑ ΤΗ 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 1903

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ ΑΘΑΝ. Γ. ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ
1903

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

1.	Τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου κατὰ τὴν δωδεκατὴν ἔτησιαν περίοδον αὐτοῦ	σελ. 3.
2.	Τῷ φίλῳ ἀναγνώστῃ. Ἐὰ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς δωδεκαετηρίδας	» 4.
3.	Λόγος πανηγυρικός τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου.	9—28.
4.	Ποίημα Ἀριστομένους Προβελεγγίου.
«Μικρασία»	» 29.
5.	Λογοδοσία τοῦ Γεν. Γραμματέως κ. Κωνσταντίνου Λαμέρα.	» 31.
-

ΤΩΙ ΦΙΛΩ, ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

Ὁ Σύλλογος τῶν Μικρασιατῶν «ἡ Ἀνατολή» ἐτέλεσε κατὰ τὰ νόμιμα αὐτοῦ τὴν δωδεκάτην ἐπέτειον ἐορτὴν αὐτοῦ ἐν τῇ φιλοφρόνως παραχωρηθείσῃ αὐτῷ ὑπὸ τῆς Μουσικῆς Ἑταιρείας μεγαλοπρεπῆ αὐτῆς αἰθούσῃ τῇ 23ῃ Μαρτίου, ἡμέρα Κυριακῇ καὶ ὥρα 3η μ. μ. κατὰ τὸ ἐξῆς πρόγραμμα.

- Α'. Δέησις ὑπὸ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Κυρίου **Θεοκλήτου**.
- Β'. Ὕμνος Μικρασιατικὸς ὑπὸ χοροῦ ὁμαθητῶν τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς, ὑποτρόφων τοῦ Συλλόγου.
- Γ'. Λόγος πανηγυρικὸς ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. **Μαργαρίτου Εὐαγγελίδου**.
- Δ'. «Στὰ Ξένα», ποιήσις καὶ μουσικὴ Λεονάρδου Μονφδιά ὑπὸ τῆς Κυρίας **Κατῆς Σ. Λεφάκη**.
- Ε'. Ποίημα Ἀριστομένους Προβελεγγίου.
- ς'. Δημῶδες Μικρασιατικὴ μελωδία ὑπὸ χοροῦ μαθητῶν τοῦ Διδασκαλείου, ὑποτρόφων τοῦ Συλλόγου.
- Ζ'. Λογοδοσία ὑπὸ τοῦ γεν. Γραμμ. τοῦ Συλλόγου κ. **Κωνσταντίνου Λαμέρα**.
- Η'. Δημῶδες Μικρασιατικὴ μελωδία ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ χοροῦ τῶν μαθητῶν τοῦ Διδασκαλείου.
- Θ'. Μονοδία ὑπὸ τῆς κ. **Κατῆς Σ. Λεφάκη**.
- Ι'. Ὁ Ἑθνικὸς Ὕμνος ὑπὸ τῶν δύο χορῶν.

5

ΤΟ

ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΔΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Πρόεδρος	ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑΔΗΣ, καθηγητής του ἔθνικοῦ πανεπιστημίου καὶ κοσμητῶρ τῆς Φιλοσοφ. Σχολῆς.
Ἀντιπρόεδροι	Κλεάνθης Χουρμούζης, καθηγητής. Εὐήμερος Κολοκοτρώνης, δικηγόρος.
Γενικός Γραμματεὺς	Κωνσταντῖνος Λαμέρας, ἰατρός.
Εἰδικοί Γραμματεῖς	Γεώργιος Βορανζέρης, δικηγόρος. Πολύβιος Εὐκλείδης, ἰατρός.
Ταμίας	Ἀθανάσιος Δεληγιάννης, ἐργοστασιάρχης.
Ἐφορος τῆς Βιβλιοθήκης	Ἀλέξανδρος Σπανός, ἰατρός.
Σύμβουλοι	Γεώργιος Καλαϊτζῆς, ἱερεὺς. Δημήτριος Βασιλείου, ἰατρός, Ξενοφῶν Σερδάρης, ἰατρός. Ἀνδρέας Παπαδακελλιάδης, ἐργοστασιάρχης.

Ἀπὸ δὲ τῆς δευτέρας καὶ ἡμισείας μετὰ μεσημβριαν ὥρας ἤρξαντο πρὸςερχόμενοι οἱ πρόσκεκλημένοι, αἵτινες παραλαμβάνόμενοι ἀπὸ τῆς εἰσόδου ὑπὸ τῶν κοσμητῶρων τῆς ἑορτῆς κ. κ. Η. Πυλαρινοῦ, Π. Ἰωαννίδου, Σ. Λουιζίδου, Εὐστ. Μαυρίδου, Χ. Γαλανοῦ, Π. Πολυτίμου καὶ Π. Συρίχου ὠδηγοῦντο εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ἑορτῆς καὶ ἐτοποθετοῦντο ἐν αὐτῇ προσηκόντως, τῇ δὲ τριτῇ μ. μ. ὥρᾳ ἡ εὐρυτάτη τῆς Μουσικῆς Ἐταιρείας αἴθουσα ἔστεινεν ὑπὸ πλήθους ἐλεγκτοῦ, εἰς τὰς ἀνωτάτας τάξεις τῆς Ἀθηναϊκῆς κοινωρίας ἀνήκοντος, περιλαμβάνουσα ἐν ἀσφικτικῷ συνωστισμῷ ὅ,τι περ ἄνθος κέκτηνται αἱ νῦν Ἀθηναί.

Τῇ 3ῃ ἀκριβῶς ὥρᾳ ὁ σεβασμιωτάτος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος Κύριος Θεόκλιτος μετὰ τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πενταπόλεως Κυρίου Νεκταρίου, διευθυντοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς, ἠλόγησαν τὴν ἑορτὴν ὑπὸ τὰ μελωδικώτατα ὑπὸ χοροῦ ἱεροσπουδαστῶν ἀδόμενα ἐκκλησιαστικὰ ᾠσματα. Μετὰ τὴν κατανοχτικὴν δέξιναι τοῦ σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου χορὸς ἐκ μαθητῶν τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς, ὑποτρόφου τοῦ Συλλόγου ἀποτελούμενος ἔψαλε τὸν ὕμνον τοῦ Συλλόγου, ἀκουσθέντα μετὰ πολλῆς τῆς κατανύξεως. Εἶτα παρελθὼν εἰς τὸ βῆμα ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης ἀπήγγειλε τὸν κατωτέρω κατακεχωρισμένον πανηγυρικὸν λόγον, ὃν ἐπέστηψε μονοδιὰ ὑπὸ τῆς Δικατερίνης Σ. Λεφάκη ἀσθεῖσα, ἥτις πολὺ εὐχρέσθησε. Μετὰ τὴν μονοδικὴν ἱεροσπουδαστικὴν ὑπότροφον τοῦ Συλλόγου ἀπήγγειλε τὸ ἐν σελίδι 27-28 κατακεχωρισμένον ποιῆμα τοῦ

κ. Αριστομάνου Ηραβέλλεγγιου, χωρίς δὲ μαθητῶν τοῦ Διδασκαλείου ἐξέ-
πλισι δύο δημοθεῖς Μικρασιατικὰς μελωδίας, αἵτινες ἐκρύφωσαν τὸν
ἐθνικοπράϊν τῶν ἀκρατῶν, ἐκράγεντα εἰς παρατεταμένας ἀνευφη-
μίας καὶ χειροκροτήματα. Μετὰ ταῦτα παρελθὼν εἰς τὸ βῆμα ὁ γεν.
Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου κ. Κωνσταντῖνος Λαμέρας ἀνέγνω τὴν ἐν σε-
λίδι 31-40 ἀκταλεχωρισμένην λογοδοσίαν, μεθ' ἣν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ χο-
ροῦ ἐψάλλε μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας ἑστὰς δημοθεῖς Μικρασιατικὴ με-
λωδικὰ ἐκ τῆς συλλογῆς τοῦ μουσικοδιδασκαλοῦ Γ. Παχτικοῦ καὶ δευ-
τέρου Μονοθεῖ ὑπὸ τῆς δεσποινῆς Αἰκατερίνης Σ. Λεράκη.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρόεδρος κ. Μαργαρίτης Εὐαγγελίδης δεηρήνευσε
διὰ θερμότητων λόγων τὴν τοῦ Συλλόγου βραβεῖαν εὐγνωμοσύνην πρὸς
τὴν φιλογενῆ καὶ φιλόφρονον Ἀθηναϊκὴν κοινωσίαν, ἣτις μετὰ στορ-
γῆς παρεκλούθει καὶ περιβάλλει τὸ ἔργον τοῦ Συλλόγου ἔργον καὶ προ-
θυμιατικῆ ἀειπότητος προσέχειται αὐτῷ ἀρωγός. Τὴν ἑκτακτον λαμπρό-
τητα τῆς ἑορτῆς ἐπιστεφέν ὁ ἑθνικὸς ὕμνος ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν χο-
ρῶν ᾄσθαι.

Τὰ ἄσματα καὶ τὰς μελωδίας συναδνευε διὰ κλειδοκουμβάλου
ὁ μουσικοδιδασκαλὸς κ. Ἀδαμάντιος Τεμανδῆς, τοὺς δὲ χοροὺς διηύ-
θυνεν ἡ δεσποινὴ Αἰκατερίνη Σ. Λεράκη.

Οἱ εὐγενεῖς προσελκλήμενοι μετὰ πᾶσι πέρας τῆς ἑορτῆς ἐπὶ πολ-
λὴν ὥραν συνωστίζομενοι προσέρχοντο πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Συλ-
λόγου κ. Μαργαρίτην Εὐαγγελίδην καὶ ἐξεδίλουν διὰ ζωηρῶν ἐκ-
φρασεων τὴν τε χάριν αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἑκτάκτως λαμπρῇ ἑορτῇ καὶ τὰς
θερμότητας αὐγῆς πρὸς εὐδόξωσιν τοῦ ἱερωτάτου ἔργου τοῦ Συλλόγου.

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΕ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑ

Πανιερώτατοι Ἱεράρχαι. Σεμνη καὶ φιλάγαθος
ὀμύγυρις.

Εἰς τῶν πολυμνητῶν σοφῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὁ Περικλῆς, ἐρωτηθεὶς «Τί μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ» ἀπεκρίνατο «Φρένες ἀγαθαὶ ἐν σώματι ἀνθρώπου». Ἐδραν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων ὑπελάμβανον οἱ ἀρχαῖοι τὰς φρένας, ἤτοι τὸ διάφραγμα, τὸ χωρίζον τὰ εὐγενῆ τοῦ θώρακος ὄργανα ἀπὸ τῶν πεπτικῶν ὀργάνων. Ἰππῶτος ὁ Κροτωνιάτης φιλόσοφος καὶ ἰατρός Ἀλκμίων ἀνεκάλυψε κατὰ τὸν 5' π. Χ. αἰῶνα, ὅτι ἔδρα τῶν ψυχικῶν λειτουργιῶν ἐστὶν ὁ ἐγκέφαλος. Αἱ φρένες λοιπὸν τῶν ἀρχαίων ἐσήμαινον ὅ,τι νῦν ὁ ἐγκέφαλος καὶ ἐλαμβάνοντο οὐ μόνον κυριολεκτικῶς ὡς ἔδρα τῆς ψυχῆς καὶ ὀργανὸν τῶν ψυχικῶν ἐνεργειῶν, τῆς αἰσθήσεως, νοήσεως καὶ βουλήσεως, ἀλλὰ καὶ συνεκδοχικῶς ἀντ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς καὶ κατ' ἐξουχίαν ἀντὶ τῆς ὑψίστης δυνάμεως τῆς ψυχῆς, τοῦ νοῦ. Ὡστε φρένες ἀγαθαὶ σημαίνει ψυχὴ ἀγαθὴ ἢ νοῦς ὀρθὸς καὶ ἡσυχαιμένος. Νοῦς λοιπὸν ἀγαθὸς ἐν σώματι ἀνθρώπου ἐστὶ, κατὰ τὸν περιβόητον τῆς ἀρχαιότητος σοφόν, τὸ μέγιστον ἐν ἐλαχίστῳ.

Πρὸς ἐπιβελτίωσιν τῆς ὑψηλῆς ταύτης ἀληθείας οὔτε φυσικῶν οὔτε ὑπερφυσικῶν ἐρευνῶν χρῆζομεν, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐνθυμηθῶμεν τι

διαπραξάτω ὁ ἀρχαῖος νοῦς ἐν τῷ στενῷ καὶ ἐξ ἐλαχίστων μορίων ὕλης συγκροτημένῳ σαρκίῳ τοῦ Σωκράτους, τί ἐν τῷ τοῦ Ἐπαμεινώνδου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τί ἐν τῷ βραχίῳ σώματι τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τί τέλος ἐν ταῖς δυστήναις γειραῖς σκάνεισι τῶν ὑμνουμένων καὶ ὡς Θεῶν λατρουμένων ἰδρυτῶν καὶ προβιβάστων τῶν θρησκευμάτων, τῶν φιλοσοφημάτων, τῶν πολιτευμάτων, τῶν ἐφευρετῶν καὶ τελειωτῶν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καὶ συλλήθδην πάντων τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ὁ νοῦς δίδωσι τῷ ἀνθρώπῳ τὴν ὑπεραχὴν καὶ τὸ κράτος ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων ὑμνογόνων ζῶων καὶ τῆς φύσεως ἀπύσης. Διὰ τοῦ νοῦ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος ἐδάμασσε καὶ ἀκίνδυνα καὶ χειρῆθη κατέστησε τὰ κατὰ τὴν σωματικὴν ἀλκὴν πολλῶ ἀυτοῦ ὑπερέχοντα θηρία, μετέβλεπεν εἰς δούλους καὶ ὑπηρέτας τῶν δικονομῶν καὶ βουλευμάτων αὐτοῦ τὰς φοβερὰς τῆς φύσεως δυνάμεις, τοὺς ἀνέμους, τοὺς ποταμούς, τὰς θαλάσσας, τὸ πανσθενές πῦρ. Ἦρπασεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν δεινὸν τιπὺ Διὸς ἀργῆτα κεραυνόν, ἐφευρε τέχνας καταργούσας τὰς τοπικὰς καὶ χρονικὰς ἀποστάσεις, ἐκτῆσατο τοὺς διορατικοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ μυθολογουμένου Λυγκῆος καὶ διαβλέπει νῦν διὰ μέσου καὶ τῶν στερεῶν σωματῶν. Συνεκρότησεν ἐπιστήμας, ἰδρύσε θρησκείαν καὶ φιλοσοφίαν, εἰκάζει ἐκ τῶν φανερῶν τὰ ἀφανῆ, ἐκ τῶν ἐνεστώτων τὰ μέλλοντα, ἀνυψώθη μέχρι τοῦ ὑψίστου θρόνου τῆς παραγωγούσης καὶ δικτηρούσης τοὺς ἀπείρους κόσμους Θεότητος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν δίκνοικον αὐτῆς καὶ πειρᾶται ν' ἀνιχνεύσῃ τὸ μέγα τῆς δημιουργίας σχέδιον καὶ τοὺς τελικοὺς σκοποὺς τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας καὶ, ἵνα συλλήθδην τὸ πᾶν δῆλωσῃ, ἐγένετο ὁ Θεὸς τῆς ὕλης φύσεως διὰ τῆς θείας ἐκείνης δυνάμεως, ἣν φρένας ἢ λογικὴν ψυχὴν καλοῦμεν.

Διὰ τοῦτο πάντες αἱ σχόντες ὄμματα ἵνα βλέπωσι καὶ σύνεσιν ἵνα συνίωσι, πάντες πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὸ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ σώματι τοῦ ἀνθρώπου μέγιστον τοῦτο χρῆμα ἐκήρυξαν ὡς ἐξ ὑπερουρανοῦ τινὸς κόσμου ἐπὶ τὸν ἀνθρώπον κατελθόν, ὡς Θεοῦ πνοήν, ὡς

θείαν μοῖραν, ὡς τι ὑπερφυσικόν, μηδὲν κοινόν πρὸς τὴν ὕλικὴν τοῦ ἀνθρώπου φύσιν ἔχον, ὡς αὐτὸν τὸν θεῖον νοῦν ἢ τὴν θείαν φρόνησιν, τὴν καταυγάζουσαν τὰς ταπεινάς ζωϊκὰς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις καὶ διδούσαν αὐταῖς τὴν θείαν ἐκείνην ἑξαρσιν, ἣν θαυμάζομεν, ἐξυμνοῦμεν, λατρεύομεν, θεσιποιῦμεν ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ πράξεσι τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὅθεν ἀκούομεν τοὺς περὶ τὸν Πυθαγόραν κηρύττοντας, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ὑπερφυσικοῦ τινὸς κόσμου πολίτις οὖσα ἐξέπεσεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον τῆς φθορᾶς καὶ τῶν παθημάτων καὶ ἐνεκλείσθη ὡς ἐν τάφῳ τῷ σωματι.

Ἀκούομεν τὸν Πλάτωνα διδάσκοντα, ὅτι ἡ ψυχὴ πρὸ τῆς ἐπιγείου αὐτῆς ὑπάρξεως ἐν νοητῷ κόσμῳ μετὰ τῶν Θεῶν διατρίβουσα καὶ ἐκεῖ τὰ ὄντως ὄντα, τὰ αἰώνια καὶ ἀφθαρτὰ πρότυπα παραδείγματα τοῦ καλοῦ, τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ ἀληθοῦς θεασαμένη κατέστη ἱκανὴ τῆς μαθήσεως καὶ προκοπῆς, δι' ἣν ὑπέρσχεν ὁ ἀνθρώπος πάντων τῶν ἄλλων ἐμφύχων ὄντων.

Ἀκούομεν τοὺς Στωϊκὸς διακηρύττοντας τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν ἀπόμοιραν τοῦ Θεοῦ, τὸν Πλωτῖνον παριστάντα αὐτὴν ὡς ἐλαμφιν καὶ ἐκχύλισιν τοῦ τελειοτάτου ὄντος, τὸν Λειβνίτιον ὀρίζοντα αὐτὴν ὡς νοητικὴν μονάδα σύμπαντα τὸν κόσμον ἐν ἑαυτῇ περιλαμβάνουσαν καὶ ἀπείρου τελειότητος δεκτικὴν οὖσαν, τὸν Καντιὸν δεικνύοντα αὐτὴν κρατοῦσαν διὰ μὲν τοῦ νοῦ τὰ σκῆπτρα τοῦ ἐμπειρικοῦ κόσμου, διὰ δὲ τῆς βουλήσεως τὰς κλειδὰς τοῦ ὑπερφυσικοῦ κόσμου. Τηλικούτος θαυμασμοῦ καταλαμβάνει πάντοτε τοὺς βαθυνοστάτους σοφοὺς, τοὺς ἐρευνῶντας τὴν φύσιν τῆς ὑπὲρ πάσαν κατάληψιν χωρούσης ταύτης ὑπερφυσικῆς ἐν τῷ ἀνθρώπῳ δυνάμεως!

Διὰ τοῦτο πάντες, θεολόγοι καὶ φιλόσοφοι καὶ νομοθέται, πάντες ὅσοι μικρὸν ἢ μέγα ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐφρόντισαν εἴτε ὡς προσώπου μισανωμένου, εἴτε ὡς μελοῦς αἰκου, εἴτε ὡς μελοῦς ἔθνους ἢ τῆς ἀνθρωπότητος καθόλου, πάντες πάσαν αὐτῶν τὴν προσοχὴν ἐπίστησαν ἐπὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ θείου τούτου χρήματός, ἐπὶ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦ καὶ τῶν ἄλλων τῆς ψυχῆς δυνάμεων. Συμπίπτει δὲ — ὡς οὐκ ἦν ἄλλως γενέσθαι — συμπίπτει ἀεὶ ποτε

ἡ ἀνάπτυξις καὶ βελτιωσις τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τοῦ προσώπου, τοῦ οἴκου, τῆς κοινωνίας, τῆς πολιτείας, τοῦ ἔθνους πρὸς τὴν ἀνύψωσιν, τὴν ἐξέσριν, τὴν ὑπεροχὴν, τὴν δόξαν καὶ τὴν ἀνθρωπίνως ἐφικτὴν εὐτυχίαν αὐτῶν.

Ἐν τῷ οἴκῳ π. χ. ἐκεῖνο ἐκ πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ ὑπερέχει τῶν ἄλλων καὶ καθίσταται οὕτως εἰπεῖν ἡ ψυχὴ τοῦ οἴκου, ὅπερ διεκρίθη τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν θεωρητικῶν αὐτοῦ δυνάμεων.

Ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ ἐκεῖνοι ἐν ἐκαστῷ κλάδῳ ἀκολουθοῦμεν καὶ πειθομεθα καὶ περικλιδοῦμεν τῇ τιμωκρέστατῃ καὶ ὕψιστα ἡμῶν συμφέροντι, οὗς κν ὁρῶμεν ὑπερέχοντας τῶν ἄλλων κατὰ τὰς θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς δεξιότητας.

Μεταξὺ πόλεων, καὶ ἔθνων ἐκεῖνα πάντοτε ὑπερέχουσι καὶ ἡγούνται τῶν ἄλλων, ὅσα ἐξέχουσι κατὰ τὰς δικνομητικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρετὰς.

Ἐντεῦθεν ἡ προσπάθεια πρὸς συρτὴς νομιθεσίας πρὸς ταχίστην καὶ τελείαν ἀνάπτυξιν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τῆς νέας γενεᾶς.

Ἐντεῦθεν καὶ τῶν κατακτητῶν ἡ ἐπιμελεία, ὅπως ἀρῆλωσι τοὺς κατακτηθέντας λαοὺς πᾶντα τρόπων ἀναπτύξεως· διότι μόνον οὕτω δύνανται νὰ ἔχωσιν αὐτοὺς ἀδυνάτους, ταπεινοὺς καὶ κάτω νενευκάτους καὶ νὰ ἡγῶνται αὐτῶν εὐκασιωτάτῃ, ὥσπερ οἱ βουκόλοι καὶ ποιμένες τῶν ἀλόγων ζῴων.

Διὰ τοῦτο οἱ βίβν ἐν χερσὶν ἔχοντες, ἵνα ἀταβῶλωσιν ἀντιπαλὸν τινα θρησκευτικὴν ἢ φιλοσοφικὴν αἵρεσιν, τὴν λαμπάδα τῆς διανοίας σθενύουσαι. Ὁ Παρθάτης Ἰουλικνὸς δὲν ἐπιτρέπει τοῖς Χριστιανοῖς Ἑλληνικὴν παιδείαν. Ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Ζήνων κλείει τὴν Σχολὴν τῆς Ἐδέσσης, ἵνα καταπιῆξῃ τὴν αἵρεσιν τοῦ Νεστορίου. Ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν φιλοσοφικὴν Σχολὴν τῶν Ἀθηνῶν, ἵνα καταρρίψῃ τὴν ἰσχυρὰν πρῶμαχόν τῆς πολυθείας. Οἱ μὲν Σασανίδαι καὶ Ἀβασσίδαι τὴν δόξαν καὶ τὴν αἴγλην τοῦ κράτους αὐτῶν ἐπιζητοῦντες ἐγκαλοῦνται καὶ θεραπεύουσι ζωηρῶς τὴν Ἑλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ φιλοσοφίαν. Ὁ δὲ Καλίφης Ἀλ-Καδῆς ὑπὲρ τῆς θρησκείας ἐξολοθρεύει ἐν Παγδάτῃ τοὺς φιλοσόφους, ἵνα τὴν ἀντιπαλὸν

τῆ ὀρθοκείᾳ ἐπιστήμῃν καὶ μέχρι σπέρματος ἐξαφανισῆ ἀπὸ τῶν Μουσουλμανικῶν χωρῶν.

Θέλετε καὶ ἄλλα ἱστορικὰ παραδειγματὰ τῆς μεγάλης ταυ-
της ἀληθείας ;

Ἡ βελτιώσις τῆς ψυχῆς τῶν νέων γενεῶν τῆς Σπάρτης διὰ τῆς νομοθεσίας τοῦ Λυκούργου κατέστησε τὴν Σπάρτην πρωτεύουσαν τῆς Ἑλλάδος πόλιν κατὰ τὴν εὐνομίαν καὶ δόξαν ἐπὶ 5. αἰῶνας, ἡ δὲ περὶ μελέσις αὐτῆς ἐπήνεγκε τὴν κατάπτωσιν.

Ἡ βελτιώσις τῆς ψυχῆς τῶν Ἀθηναίων διὰ τοῦ Ἀθηναίου πολιτεύματος, προσεπόρισεν αὐταῖς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἑλλήνων.

Ὅτε ἡ Ἑλλὰς πᾶσα κατέστη φυτώριον φιλοσόφων καὶ παντα-
χοῦ φιλόσοφοι βεθυγνώμονες ἐθεράπευον τὴν Ἑλληνικὴν διάνοιαν ἐν
Μιλήτῳ, ἐν Κολοφῶνι, ἐν Λίνδῳ, ἐν Πριήνῃ, ἐν Μυτιλήνῃ, ἐν
Ἐφέσῳ, ἐν Σάμῳ, ἐν Κλαζομεναῖς, ἐν Ἀβδήροις, ἐν Κρότωνι, ἐν
Μεταποντίῳ, ἐν Ἐλέῳ, ἐν Ἀκράγαντι, ἐν Ἀθήναις, ἐν Σπάρτῃ καὶ
ἄλλαχοῦ, τότε τὸ Ἑλληνικὸν ἐν μὲν τῇ Ἑλλάδι κατεστορέννυε τὴν
μεγάλην τῶν χρυσοφόρων Μήδων δύναμιν, ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ τὴν
τῶν Καρχηδονίων.

Ἡ βελτιώσις τῆς ψυχῆς τῶν Ἑλλήνων τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος
διὰ τῆς Πυθαγορείου φιλοσοφίας ἀνύψωσε τὰς ἐκεῖ Ἑλληνικὰς ἀποι-
κίας οὐ μόνον ὑπερῶν τῶν ἰθαγενῶν Ἰταλῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν
ἠθικὴν ἀνύψωσιν τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, μεγάλως συνετέλεσεν.

Ἡ βελτιώσις τῆς ψυχῆς τῶν Θηβαίων διὰ τῆς Πυθαγορείου φι-
λοσοφίας παρήγαγε τὸν μέγιστον στρατηγὸν Ἐπαμεινώνδαν καὶ τὴν
τελειότατον φιλοπατρίαν τύπον Πηλοπίδαν, τὰς δὲ ταπεινὰς Θήβας ἀνυ-
ψώσεν εἰς πρώτην τῆς Ἑλλάδος δύναμιν. Κατειχόν δὲ αἱ Θῆβαι σθε-
νρῶς τὴν ὑπεροχὴν ταύτην ἐφ' ἧσαν ἤρχον αὐτῶν ψυχὰι ὑπέροχοι.

Ἡ βελτιώσις τῆς ψυχῆς τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ
μὲν πατρὸς μαθητεύσαντος παρὰ τῷ μεγάλῳ στρατηγῷ καὶ φιλο-
σόφῳ Ἐπαμεινώνδῃ, τοῦ δὲ υἱοῦ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἀνύψωσε τοὺς
ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ὡς βροχάτους λοιδορούμενους Μακεδόνας οὐ μόν-
ον εἰς ἡγεμόνας τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ εἰς ἀναμωρφατὰς τοῦ
ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ δὲ κατάπτωσις τῶν ψυχικῶν δυνάμεων παρὰ

τοῖς ἐπιγόνοις τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ὑπήγαγεν αὐτοὺς ὑπὸ τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγόν.

Ἀλλ' ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους βελτίων οὐσα τῶν κρατη-
σκάντων αὐτῷ ἀγρίων σωματικῶν τῶν Ῥωμαίων ἐνίκησεν αὐτοὺς ἐν εὐ-
γενεστέρῳ καὶ ἀνθρωπικωτέρῳ ἀγῶνι. Καὶ ἡ Ἑλλάς ἀλούσα εἶλε τὸν
ἀγρίον αὐτῆς νικητὴν κατὰ τὴν ἐκφραστικωτάτην καὶ ἀληθεστάτην
ἔξιν τοῦ Ῥωμαίου ποιητοῦ.

Ἡ Ἑλληνικὴ χριστιανικὴ ψυχὴ βελτίων οὐσα τῆς Ἑλληνικῆς
εἰδωλολατρικῆς ὑπέρσχεν αὐτῆς καὶ παρήγαγε τὸν ὀρθόδοξον ἑλ-
ληνισμόν, ὅστις ἐγένετο ἡ ζυμὴ ἢ ζυμώσασα τὰ δυνάμει ὑπάρχοντα
χρηστά τῶν νέων ἔθνων στοιχεῖα εἰς τὸν νῦν χριστιανικὸν πολι-
τισμόν.

Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ διοικουμένη καὶ καταφεύγουσα εἰς τὴν Με-
σοποταμίαν καὶ Συρίαν παρέσχε τοῖς Ἀραβῶσι τὸ μέγα καὶ ἀφθιτον
κλέος, τὴν καλούμενην Ἀραβικὴν φιλοσοφίαν καὶ τὸν Ἀραβικὸν πολι-
τισμόν.

Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ὑπερτέρα οὐσα τῆς τραχείας καὶ ἀγρίου
τῶν λαῶν τῆς Δύσεως ἐγέννησεν ἐκείνην τὴν περιελάλητον πρὸς τὴν
βελτίωσιν τῆς ἀνθρωπότητος κινήσιν, ἣν ἀναγέννησιν τῶν γραμ-
μάτων καλοῦμεν.

Ἡ βελτίων Ἑλληνικὴ ψυχὴ μετατιθεμένη εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐξευ-
γενεῖσι τὸ Σκυθικὸν γένος, εἰς τὴν Βουλγαρικὴν ἀνυψοῖ τὰς ἀγρίας
καὶ θηριώδεις φύσεις τῶν Βουλγάρων, εἰς τὴν Ῥουμανίαν μεταδίδωσι
τὰ στοιχεῖα ἔθνικῆς ὑποστάσεως καὶ πολιτικῆς συγκροτήσεως, ἐν
δὲ τῷ Τουρκικῷ κράτει ἀποτελεῖ αὐτὴ τὸν ὑψηλὸν πολιτικόν, διεθνῆ
καὶ διοικητικὸν διάκυσμον.

Τὸ Γερμανικὸν ἔθνος μέχρι τῶν μέσων τοῦ 17 αἰῶνος καταφρο-
νεῖτο ὑπὸ τῶν ἄλλων ἔθνων ὡς ἀνίκανον πρὸς τὰ ὑψηλὰ τῆς εἰρή-
νης καὶ τῆς προόδου ἔργα. Ἦρνούντο αὐτῷ τὴν φύσιν πρὸς τέχνην
καὶ ἐπιστήμην καὶ φιλοσοφίαν. Νῦν δὲ καλεῖται λαὸς φιλοσόφων
καὶ θεωρεῖται ὡς τὸ πρῶτον τοῦ κόσμου ἔθνος κατὰ πᾶσαν σχεσίαν.
Πόθεν ἢ ἀνικαστος αὕτη μεταβολή; Ἐκ τῆς μετὰ Θουμαστῆς φι-
λοτιμίας καὶ φιλοπονίας ἐμμονῆς τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους ἐν τῇ κλῆ-

λιέργεια τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν αὐτοῦ δυνάμεων. Ὁ κολοφῶν τῆς δόξης αὐτοῦ συμπιπτεῖ πρὸς τὸν κολοφῶνα τῆς θεωρητικῆς αὐτοῦ ἀκμῆς.

Καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν τῶν Γερμανικῶν κρατῶν ὑπερέσχε τὸ Πρωσικόν· διότι τούτου αἱ θεωρητικαὶ καὶ πρακτικαὶ δυνάμεις ἦσαν ὑπέρτεροι τῶν ἄλλων.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὸ Πεδεμόντιον ἔσχε τὴν δόξαν νὰ χρησιμεύσῃ τὸ θεμέλιον τῆς Ἰταλικῆς ἐνότητος.

Ὡσπερ ἡ ζωικὴ δύναμις ἔλκουσα ἐκ τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος καὶ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ πυρὸς τὰ ὕλικὰ στοιχεῖα κατασκευάζει ἑαυτῇ τὸ σῶμα ἐπιτήδειον ὄργανον, οὕτω καὶ ἐν τῇ κοινωνικῇ καὶ πολιτικῇ βίῃ αἱ ἐξέχουσαι θεωρητικαὶ καὶ πρακτικαὶ δυνάμεις ἔλκουσι καὶ ἀφομοιοῦσι πρὸς ἑαυτὰς ὡς ὕλικόν χρησίμον τὰς ὑποδεεστέρας, ὅπως συγκροτήσωσι τὸ ἑαυτῶν κοινωνικόν καὶ πολιτικόν σῶμα κατ'ἀλληλῶν καὶ ἀρμόζον αὐταῖς ὄργανον.

Καὶ τίς ἡ ἀνάγκη πολλῶν λόγων ;

Ὑπῆρχον ἐν τῇ Ἀνατολῇ λαοὶ ἀνωνομητεροὶ καὶ μᾶλλον καταφρονούμενοι παρὰ τὸν Ῥωμανικὸν καὶ Βουλγαρικόν ; Ἀλλ' ἰδοὺ ἐν μὲν Ῥωμανίᾳ μία ὑπέροχος ψυχὴ ὡς τὸ πάλαι ἐν Θήβαις ὁ Ἐπαμεινώνδας, ἢ, ἵνα δανεισθῶ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας τὴν παρομοίωσιν, ὡς ὁ νοῦς τοῦ Ἀναξαγόρου συνήρμυσε διὰ μιᾶς κινήσεως τὰ ἀπειρα τῆς ὕλης μέρη καὶ ἀπετέλεσε τὸ ἀρμόνικόν ταῦτο καὶ εὐκρίσιμον καὶ σκόπιμον σύμπαν, οὕτω καὶ ὁ Κάρολος συνέταξε τὰ ἀρρυθμικὰ ἠθικῶς, ἀτακτὰ πολιτικῶς καὶ ἀνικανὰ στρατιωτικῶς κοινωνικὰ στοιχεῖα εἰς πολιτεῖαν εὐρυθμῶν, ἰσχυρὰν καὶ σεβαστὴν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ.

Ἐν δὲ τῇ Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικαὶ καὶ Ῥωσικαὶ σχολαὶ καὶ Πανεπιστήμια καὶ Ῥωσικὸς στρατὸς παιδαγωγός καὶ Ῥωσικὴ διοικητικὴ διδασκαλία ἀνύψωσε τοὺς ταπεινοὺς ποιμένας καὶ γεωργοὺς εἰς τηλικαύτην αὐτοπεποιθησιν καὶ ὑπερεκτίμησιν ἑαυτῶν καὶ ὕβριν, ὥστε ν' ἀξιώσῃ τὰ παραβυλώτατα καὶ ἀδικιωτάτα καὶ νὰ τολμῶσι τὰ ἀτόλημτα, νὰ εὕρισκωσι δὲ θαυμαστὰς καὶ ἐπαινέτας

και συνηγόρους και παρ' εκείνοισ ἐτι, οἵτινες βρενθύνονται ἐπι ψυχῆς ἡμερότητι καὶ ἠθῶν εὐκοσμίῃ καὶ φιλάνθρωπιᾳ καὶ ὧν τὰ πολιτικὰ συμπερόντα ὅλως ἀντίθετα τυγχάνουσιν ὄντα.

Ἐκ πάντων τούτων καὶ μυρίων ἄλλων ἱστορικῶν γεγονότων, ἐν βίβει τῶν ἔθνῶν ἡ ἱστορία, συνάγομεν ὅτι νόμος ἱστορικός, ἀπαραβάτος, αἰώνιος καὶ, ἵνα κατ' Ἐμπεδοκλέα εἶπω, ἀνάγκης χρῆμα, θεῶν ψήφισμα παλαιὸν, αἴθλιον, πλατέεσι κατεσφουγι-σμένον ὄρκοις, ἐστὶν ἵνα ἡ μάθησις ἀρχῆ τῆς ἀμαθείας, ἡ γνῶσις τῆς ἀγνωσίας, ἡ ἐπιστήμη τῆς ἀνεπιστημοσύνης, ἡ γύμνασις τῆς ἀγυμνασίας καὶ σιλλήθῃεν εἰπεῖν, ἵνα ἡ τελειότερα ψυχὴ ἀρχὴ τῆς ἀτελεστερας.

Τοῦ νόμου τούτου τοσοῦτον σαφοῦς καὶ φανεροῦ ὄντος, μόνον ἐξ ἐντελοῦς δικαιοητικῆς παρώσεως ἢ ἐξ ἐβελοκακίας δύνανται καὶ τυρλωτῶσι πρὸς αὐτὸν αἱ οἰκογένειαι, αἱ κοινωνίαι, αἱ πολιτεῖαι, τὰ ἔθνη, καὶ κακοδικιμονῶσι, διότι, ἐν ᾧ ἐπ' αὐτοῖς κείται διὰ μακρήσεως καὶ ἀσκήσεως καὶ ἀνυψώσεως ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, δι' ἀβελτερίαν καὶ ἀνακισήσεσιν καταδικάζουσιν εἰς ἀχρηστίαν τὴν ἐν αὐτοῖς θείαν δύναμιν, ἐξ ἧς ἐξερτᾶται ἡ ἀληθὴς αὐτῶν εὐδικιμονία.

Πρὸς τὸν αἰώνιον καὶ ἀμετάτρεπτον τοῦτον νόμον ἀμαρτάνουσι, τῆς δ' ἀμαρτίας αὐτῶν πικροτάτης ἐκτίνοσαι παινᾶς, καὶ ὅσοι τοὺς ὕλικούς κούτων πόρους σπαταλῶσιν ὑπὲρ σμικρῶν καὶ εὐτελῶν καὶ παροδικῶν ἀγαθῶν, ἀμελοῦσι δὲ τοῦ κυριωτάτου, τοῦ σπουδαιότατου, τοῦ αἰωνίου, τοῦ γονιμωτάτου ἀγαθοῦ, τῆς ψυχῆς, ἐξ ἧς ἀπορρέει πᾶν ἠθικόν καὶ δικαιοητικόν, πᾶν κοινωνικόν καὶ πολιτικόν, πᾶν ἀνθρώπινον ἀγαθόν.

Πρὸς τὸν νόμον τοῦτον ἀμαρτάνουσιν οἱ οἰκογενεάρχαι ἐκεῖνοι, οἵτινες δι' ἀπρῶτων μόχθων καὶ στερήσεων καὶ κινδύνων κατῶρθωσαν καὶ συγκομισῶσιν εὐπορίαν τινὰ καὶ, ἀντὶ καὶ χρησιμοποίησωσιν αὐτὴν πρὸς ἐξουγενίαν τῶν ψυχικῶν δυνάμεων τῶν τέκνων καὶ τῆς γενεᾶς αὐτῶν καθόλου, καταδικωνῶσιν ὅπως διατρέφωσι τὰ ἐκείτων τέκνα ἐν βίῃ ἀμόχθῃ καὶ ἐν χλιδῇ καὶ ἐν ταπεινώσει καὶ ἐξαχρειώ-σει ψυχῆς, οὐ ἀποτέλεσμα ἀφικτὸν ἐπικκόλουβει ἢ πτώσει τοῦ μόλις ἀνυψωθέντος οἴκου.

Πρὸς τὸν νόμον τοῦτον ἀμαρτάνουσι τὰ ἔθνη ἐκεῖνα, ἅτινα περὶ
 μὲν τοῦ μελλόντος αὐτῶν ἀφροντιστοῦσι, μόνον δὲ περὶ τὸ παρὸν τυρ-
 βάζουσι καὶ διὰ τοῦτο γίνονται ὑποχέαιρα τοῖς μετὰ συνέσεως καὶ
 λογισμῶ τὰς ἑαυτῶν ψυχικὰς δυνάμεις ἀναπτύσσουσιν, ἵνα τιμιώ-
 τεραι καὶ ἀξιοπρεπέστεραι τὸ μέλλον ἐξασφαλίσωσιν.

Ὁ ἱστορικὸς καὶ ἀνθρωπολογικὸς οὗτος νόμος φωνῶν βροντῶδη
 ἀριεὶς περὶκελεύεται ἔθνη καὶ λαοὺς θελοντας νὰ ζήσωσι καὶ αἰσθα-
 νομένους τὴν θείαν αὐτῶν ἀποστολήν, ὅτι οὐδὲν ἐπιτακτικώτερον
 οὐδὲ τιμιώτερον ἔχουσι νὰ πράξωσιν ἐν τῷ παρόντι βίῳ ἢ ν' ἀνα-
 πτύξωσι πάσῃ δυνάμει τὰς θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς αὐτῶν δυνά-
 μεις, τὴν ἐν αὐτοῖς θείαν ἀπόμοιραν, τὴν ψυχὴν.

Ὀδερμίαν δ' ἄλλην οὔτε θειοτέραν, οὔτε διαρκετέραν, οὔτε γο-
 ημιωτέραν ὑπηρεσίαν καὶ εὐεργεσίαν δύνανται νὰ προσενέγκωσιν οἱ τε
 ἄρχοντες καὶ οἱ δυνάμειοι ἐκ τῶν ἰδιωτῶν ἢ γὰ ἐξευγενίσωσιν, ἀνυ-
 ψώσωσι καὶ κρατύνωσι διὰ διδασκαλίαν ὡς οἷον τε τελειότερας τὴν
 ψυχὴν τοῦ ἔθνους.

Ἄν τὸ ἡμέτερον ἔθνος ὑπερῆχε πάντων τῶν ἄλλων ἱστορικῶν
 ἔθνων ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης προόδου, καὶ ἐδοξάσθη,
 καὶ πρὸς αὐτὸ ὡς πρὸς διδασκαλὸν καὶ ὁδηγὸν ἀποβλέπωσι πάντα τὰ
 φιλοτίμως πρὸς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπι γῆς σκοποῦ αὐτῶν ἔργαζο-
 μένα ἔθνη, καὶ ὅ,τι εἶπον οἱ μέγιστοι τοῦ μέσου αἰῶνος φιλόσοφοι περὶ
 τοῦ Ἀριστοτέλους, ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ πάντων τῶν σοφῶν τοῦ κό-
 σμου περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὅτι ἴσλα δὴ ἡ θεία πρόνοια θέ-
 λουσα νὰ παράσχῃ παρ' ἰδειγμα τῆς ἀνθρωπίνης τελειότη-
 τος ἔπλασε τὸ Ἑλληνικὸν γένος — ταῦτα πάντα δὲν κατωρθώσιν
 τὸ Ἑλληνικὸν Γένος οὔτε διὰ τοῦ ἀρίμμητικοῦ αὐτοῦ ὄγκου, οὔτε διὰ
 τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἀφθονίας εἰς γαίας πρᾶξιαν καὶ εἰς χρυσὸν καὶ
 εἰς ἄργυρον — τῇ γὰρ Ἑλλάδι πενίη αἰετικότε σύντροφός
 ἐστίν, ὡς εἶπεν ὁ πατήρ τῆς Ἱστορίας Μικρασιατικῆς Ἡρόδοτος,
 ἀλλὰ διὰ τῆς ποιότητος αὐταῦ, ἧται διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ψυ-
 χικῶν αὐτοῦ δυνάμεων, ἀνυψωθὲν ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα ἔθνη κατὰ
 τὴν διάνοιαν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ λόγου ποδηγαυμένην πρακτικὴν ἐνερ-
 γειαν.

Καί ἡ πτώσις αὐτοῦ συμπίπτει τῇ καταπτώσει τῆς διανοήσεως, τῆς ἐπιστήμης, τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ.

Καί ὅτε παλιν ἤρξατο ἡ ἀνατέλλῃ ὁ ἥλιος τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ αὐτοσυνηδησίας καὶ τῆς πρὸς ἐλεύθερον βίον ὁρμῆς, ἡ ἀνατολή αὐτῆ ἐγένετο κατὰ πρῶτον ἐσωτερικῇ, διαλυθέντος τοῦ ζοφου τῆς ἀμαθίας καὶ αἰθριωτέρου καταστάτους τοῦ ὁρίζοντος τῆς διανοητικῆς καὶ πρακτικῆς δράσεως. Προηγῆθη ἡ ἐξαρσις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ διὰ τῆς μελέτης τῶν ἀρχαίων ἡρώων τῆς τε φιλοσοφικῆς καὶ θρησκευτικῆς διανοήσεως ἐν τῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ, ἐν Ἰωαννίνοις, ἐν Ἰασιῶ, ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐν Πατρῶ, ἐν Ἀθῶνι, ἐν Κυθωνίαις, ἐν Κοζάνῃ, ἐν Ἀμπελακίαις, ἐν Χίῳ, ἐν Σμύρνῃ καὶ πολλοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γῆς. Προηγῆθησαν οἱ ἀνακρινισταὶ τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, οἱ σοφοὶ καὶ θεῖου ζήλου ἐμπεφορημένοι διδασκαλοὶ τοῦ Γένους.

Τοῦ νόμου τούτου, οὗ τὸ κράτος καὶ ἡ ἀλήθεια οὐδαμῶς ἐμφανίζεται τοσοῦτον ἰσχυρὰ καὶ φαινή ὅσον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ἱστορίᾳ, φαίνεται ἐπιλανθάνομενον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος κατὰ τὰς τελευταίας πρὸ πάντων δεκαετηρίδας. Ἡ καθ' ἡμᾶς γενεὰ ὁμοιάζει πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτιμηθεῖσαν Ἑβραίων, ἣτις δὲν διέκρινε τὸ τιμιώτερον ἀπὸ τοῦ ἀτιμοτέρου καὶ ἀφείσα τὴν τῆς ψυχῆς τροφήν ἐτύβαζε περὶ τὴν τοῦ σώματος. Ἐπιλανθάνομεθα ὡς ἐκείνη ὅτι ἐνόσ ἐστι χρεῖα, τῆς ἀνυψώσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἔθνους. Καὶ τὴν μὲν πατριὸν ἀρετὴν τῆς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους ἐθελουσίας δὲν ἀπέβαλεν ἡ καθ' ἡμᾶς γενεὰ, διότι δὲν ἦτο δυνατόν κληρονομικὴν καὶ ἐπομένως φυσικὴν καταστᾶσαν, ἀλλὰ θεραπεύει τὴν Ἑλληνικὴν αὐτῆς φύσιν τῆς ἐλευθεριότητος καὶ φιλογενεῖας οὕτως ἀτόπως καὶ ἀδεξιῶς, ὥστε δαπανωμένη ἐφ' ἧ μὴ δεῖ κατ' ἀνάγκην ὀλίγη ἐστὶν ἐφ' ἧ δεῖ.

Ἰδρύσαμεν κτίριον Ἀκαδημίας καλλιστόν καὶ μοναδικόν, ἀλλ' ἀντὶ νὰ στεγαζῇ τοὺς πρὸς ἀνύψωσιν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης, πρὸς καθαρμόν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀπὸ τῶν ἀμαυρῶντων τὴν θεῖαν αὐτῆς καλλῶν βδελυρῶν προσφορμάτων ἐργαζομένου, χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη ἀψύχων πραγμάτων.

Ἐκτίσαμεν λαμπρὸν κτίριον Βιβλιοθήκης, ἀλλὰ περὶ τιμιωτέρου

καὶ ἀνταξίου αὐτῆς περιεχομένου, ἀναλόγου πρὸς τὰς γοργῶ τῷ βήματι χωρούσας νῦν ἐπιστήμης, οὐδεμίαν ἔλαβομεν πρόνοιαν.

Καλῶς ποιῶντες ἰδρύσαμεν γυμναστήρια καὶ ἀνηγάγομεν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Ὀλυμπιακοῦ ἀγῶνα διὰ τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ Παναθηναϊκοῦ σταδίου, ἵνα ῥωμαλέα καὶ εὐκαμπτα τὰ σώματα τοῦ ἔθνους περκακεύασωμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐν τοῖς σώμασι τούτοις ψυχῆς δὲν ἔλαβομεν ἀνάλογον πρόνοιαν ἐπιλανθάνομενοι ὅτι σῶμα ἰσχυρὸν καὶ εὐπαγές ἀνευ ψυχῆς ἰκανῆς οὐδὲν διαφέρει μηχανῆς κατὰ πάντα τελείας ἀνευ τοῦ δυναμένου νὰ κινήσῃ αὐτὴν. Ἐπιλανθάνομεθα ὅτι ἡ γνῶσις ἐστὶν ἡ τὸ σῶμα κινούσα δύναμις καὶ ὅτι «σοφία παίζει μυχούς πόλεως», ὡς εἶπε σοφώτατα ὁ Κολοφώνιος φιλόσοφος.

Ἄντι νὰ δαπανήσωμεν πρὸς τὴν ἠθικὴν ἐκύψωσιν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας καὶ τὴν ἐλάττωσιν τῶν ἐγκλημάτων ἔδαπανήσαμεν πρὸς φρουρῆσιν τῶν ἐγκληματοῦντων. Ἄντι νὰ καταστήσωμεν τὴν ζωὴν διὰ τῆς διδασκαλίας χρησιμωτέραν καὶ παραγωγικωτέραν ἰδρύσαμεν καταφύγιον τῆς ἀχρήστου ζωῆς. Ἄντι νὰ ἰδρύσωμεν ἀγῶνας φιλοπονίας καὶ κοινωνικῆς ἀρετῆς καὶ νὰ ὀρίσωμεν ἐπαθλοὺς χρηστότητος καὶ εὐσεβείας ἀνεγειρομένη ἄσπυρα πολυτέλη τοῖς προκιρουμένοις βίον ἀμαρτωλοῦν καὶ τῆς σωματικῆς καὶ ἠθικῆς εὐεξίας τῆς κοινωνίας ἀνατρεπτικῶν.

Ἰδρύσαμεν ἱεροδιδασκαλεῖον, ἀλλ' ἄντι νὰ ἐξευγενίζωνται ἐν αὐτῷ οἱ μέλλοντες θρησκευτικοὶ διδασκαλοὶ τοῦ ἔθνους, οἱ προεβασταὶ τῆς κοινωνικῆς ἠθικῆς, οἱ κήρυκες τῶν θείων ἀληθειῶν, φωλαῖζουσιν ἐν αὐτῷ ὄρνεα, γλαυκὰ καὶ χελιδόνες καὶ ἔρωδοι.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἔχει ἀνάγκην 25 χιλιάδων μεροφρομένων κατωτέρων κληρικῶν, ἂν εἰς 400 ψυχὰς ἕνα μόνον ὀρίσωμεν θρησκευτικὸν διδασκαλὸν καὶ ὀδηγὸν καὶ παρηγόρον ἐν ταῖς θλίψεσιν, ἐν ἐνεργείᾳ δὲ ὑπάρχουσι νῦν ἔτι πλείονες. Ἄλλ' ἐκ τούτων πάσαι χιλιάδες εἰσὶν ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν ἀποστολῆς ; Χιλιάδες ; Οὐδ' ἑκατοντάδες δυστυχῶς δυναμέθα νὰ ἐπιδειξώμεν. Καὶ ὅμως ἔχομεν ἐνταῦθα τε καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ Μονᾷ πλουσίας, δυναμένους νὰ χρησιμεύωσιν ὡς φυτῶρια πεπαιδευμένου κατωτέρου κλήρου. Δὲν χρησιμοποιοῦμεν ὅμως αὐτάς πρὸς τὴν κύριον αὐτῶν σκοπὸν ! Ἐπιλαν-

θανόμεθα ὅπως ὅτι οἱ μεγάλοι τοῦ χριστιανισμοῦ πρόμαχοι καὶ διδάσκαλοι, οὗς ὡς ἁγίους τιμᾶ καὶ γοαίρει ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία, ἐν Μοναστηρίοις προεπονθήθησαν πρὸς τοὺς θρησκευτικούς ἀγῶνας, ἐν οἷς ἠθλήσαν καὶ τῷ ἀμαράντῳ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀγιότητος στεφάνῳ ἐστεφανώθησαν.

Ἐπιλανθάνομεθα ὅτι αἱ περιώνυμοι κατηχητικαὶ σχολαὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἀντιοχείας, τῆς ἐν Καππαδοκίᾳ Καισαρείας, τῆς ἐν Παλαιστίνῃ Καισαρείας, τῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Ἐδέσσης κλ., ἐξ ὧν ἐξῆλθον οἱ Κλήμεντες καὶ οἱ Ὠριγένης καὶ οἱ Χρυσόστομοι καὶ οἱ Βασίλειοι καὶ οἱ Γρηγόριοι (ὁ Νύσσης, ὁ Ναζιανζοῦ, ὁ Θαυματουργός) καὶ ἡ ἄλλη σεμνὴ χορεία τῶν μεγάλων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας φωστήρων — ὅτι αἱ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα θεολογικαὶ ἄμα καὶ φιλοσοφικαὶ Σχολαὶ τῆς Σκωτίας, τῆς Ἰρλανδίας, τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας, τῆς Γερμανίας κτλ. αἱ διασώσασαι ἀπὸ τοῦ ἐπελθόντος κατακλυσμοῦ τῶν βαρβάρων λαῶν τὸν ἀρχαῖον πολιτισμὸν καὶ μεταλαμπδεύσασαι αὐτὸν εἰς τοὺς νεωτεροὺς χρόνους, ἐξ ὧν ἐξῆλθον οἱ Ἀνσελμοὶ, οἱ Λομβαρδοὶ, Ἀλβέρτοι οἱ Μεγάλοι, οἱ Ἀκυνᾶται, οἱ Δούνη Σκῶτοι, οἱ Ὀκκαμοὶ, οἱ Ρόγκεροι Βακωνες καὶ πλῆθος ἄλλων προδρομῶν τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων ἐν τῇ Δύτει — Ἐπιλανθάνομεθα, λέγω, ὅτι τὰ εὐεργετικώτατα ταῦτα τῆς ἀνθρωπότητος ἐκπαιδευτήρια ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς Ναοῖς καὶ ἐν τοῖς Μοναστηρίοις καὶ ἰδρῦθησαν καὶ ἐλειτούργησαν.

Ἐπιλανθάνομεθα ὅτι ὁ Χριστὸς πρὸς ἀναμόρφωσιν τῆς ἀνθρωπότητος ἀποστέλλων τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ παρήγγελλε «πορευθέντες μαθητεύσατε ἐν πάντα τὰ ἔθνη», τοῦτ' ἐστὶ διδάξατε καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας μεταβάλετε τὴν ψυχὴν αὐτῶν.

Τὸ ἡμέτερον βασιλεῖον ἐκ τριῶν περίπου ἑκατομμυρίων συγκαταλαμβανόμενον καὶ τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν ἔχον οὐ μόνον τὰ ὑπόλοιπα ἐπὶ τὰ ἑκατομμύρια Ἰσλαμικῶν ἢ ἀνωψώθη θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς, ἀλλὰ καὶ νὰ καταστῇ φυτῶριον ὑψηλοῦ θρησκευτικοῦ βίου ἀπάσης τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς, δὲν ἔχει οὐδὲ μίαν καὶ ἱερτικὴν Σχολὴν. Καί, ὅτι τὰ ἄλλα ἔθνη, μὴδὲ τῶν Ῥωμούνων καὶ τῶν Βουλγάρων

ἑξικρουμένων, δὲν ἀρκοῦνται πλέον εἰς τὴν στοιχειωδὴ παιδευσιν τῶν ἱερατικῶν Σχολῶν, ἀλλ' ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν ἱερέων αὐτῶν ἀρτίαν ἐπιστημονικὴν παιδευσιν καὶ ἀποδείξεις Θεολογικῶν Σχολῶν, ὅτι εἰσὶν ἀξιοὶ τοῦ Ἐὐαγγελίου κήρυκος καὶ γινῶσται ἀκριβεῖς τῆς τοῦ αἰῶνος ἡμῶν μορφώσεως, μόνον τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος καταρτίζει τὸν κατώτερον κλῆρον αὐτοῦ στρατολόγων, ἵνα κατὰ Γρηγόριον τὸν Θεολόγον εἶπω, τοὺς μὲν ἐξ ἡλίου ἀρότρων κεκαυμένους, τοὺς δὲ ἐκ δικέλλης καὶ σμινύης πανημέρου, ἄλλους δὲ κώπην ἢ στρατὸν λελοιοτάς, ἐνίους δὲ μαστιγίας καὶ μυλώνων ἀξίους.

Σήμερον, ὅτε πανταχοῦ οἱ ἀγρυπνοὶ φρουροὶ τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς προόδου δὲν ἀπαυδῶσι στεντορεῖα τῆ φωνῇ παρακελυόμενοι τὰς νέας γενεάς : τὴν θεωρίαν θεραπεύετε, ὅπως καὶ ἐν τῇ πράξει πρωτεύσετε· ὅτε Βουλκί καὶ Κυβερνήσεις τῶν νῦν σφωτάτων λαῶν εὐρίσκουσι τὸν παραδεδυμένον τύπον τῆς μορφώσεως ἀτελῆ πρὸς τοὺς ὑψηλοὺς τῆς κοινωνίας καὶ τῆς φυλῆς αὐτῶν σκοποὺς μελετῶσιν ὅπως ἰδρῶσιν ἴδρυμα ἐπιστημονικὸν ὑπεράνω τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῶν Ἀκαδημειῶν ἱστάμενον, θεραπεῦον ἀποκλειστικῶς τὴν θεωρίαν καὶ ἐπινοοῦν τρόπους πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς θεωρίας ἐν τῇ πράξει, ἡμεῖς ἐνταῦθα καθῆκον ἐθνικὸν θεωροῦμεν νὰ φωνασκῶμεν Κάτω ἢ θεωρία ! Καὶ τὸ θεωρούμενον παρὰ τοῖς σοφοῖς ἔθνεσιν ὡς ὁ Ἀρχιμήδειος μοχλὸς τῆς ἐθνικῆς καὶ ἀνθρωπικῆς ἀνυψώσεως συκοφαντεῖται παρ' ἡμῖν ὑπὸ τινων νυχθημεριῶν διδασκάλων τῆς κοινωνίας, ὑπὸ τινων ἐφημεριδων, ὡς τὸ ὀλεθριώτατον καὶ ἀποβλητότατον τῶν πραγμάτων.

Ἐὰν δὲ παρακαλέσῃ τις τοὺς διωκτάς τῆς θεωρίας νὰ δεῖξωσι τὴν καταδωμενὴν ὑπερπαραγωγὴν τῆς Ἑλληνικῆς θεωρίας, οὔτε μετρίους θεολόγους, οὔτε μετρίους φιλοσόφους, οὔτε πολλοὺς μετρίους ἐπιστήμονας, οὔτε μετρίους συγγραφεῖς, οὔτε ἐν τοῖς ἄλλοις κλάδοις τῆς θεωρίας καὶ τῆς πράξεως μετρίους μύστας δύνανται νὰ δεῖξωσιν.

Πόθεν ἡ στειρώσις αὕτη ἐν τῷ Ἑλληνικῷ ἔθνει, τῷ διὰ λεπτότητα καὶ εὐστροφίαν διανοίας ὑπὸ τῆς ἱστορίας ἐξυμνουμένῳ ; Πόθεν

ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῆς ἑλλείψεως ἐπαρκoῦς καὶ προσηκούσης καλλιεργείας τῆς διανοίας αὐτοῦ ;

Τὰ σοφὰ ἔθνη πλέοντα ἐν τῷ φωτὶ τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης ἔχουσιν ἐν περίπτῳ ἀνώτατον ἐκπαιδευτήριον ἀνὰ πᾶν ἑκατομμύριον κατοίκων.

Τὸ δ' Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐκ 10 ἑκατομμυρίων συγκαίμενον Ἑλλήνων, συμπάσαν δε τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολὴν ἀντιπροσωπεύον, ὑπὸ δε τῆς φύσεως καὶ τῆς ἱστορίας ἐνδεδειγμένον ὡς ἡ πηγὴ, πρὸς τὴν ὀφείλουσι νὰ συρρέωσιν ἀπὸ πάσης τῆς ὑψηλῆς οἱ ἀθόλωτα καὶ δροσεὰ τὰ νάματα τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς χριστιανικῆς πίστεως θέλοντες ν' ἀντλήσωσι, κέκτηται ἓνα καὶ μόνον φάρμακον ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ τοῦτον ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτισμοῦ ὑπὸ λυπροῦ ἔλαίου τρεφόμενον.

Ἄντὶ δὲ νὰ περιποιηθῆται καὶ περιθαλάπωμεν αὐτὸ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ—διότι ἐστὶν ὄντως ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς ἡμετέρας φυλῆς—καθῆκον θεωρεῖ πᾶς μειρακίσκος μὸλις μαθὼν νὰ κρατῆ, ἐν τοῖς δακτύλοις τὴν γραφίδα νὰ διαβάλλῃ καὶ συκοφαντῆ καὶ ν' ἀπαιτῆ, μονονουχί τὴν κατὰ λυσιν αὐτοῦ μὴ δυνάμενος ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ νὰ διακρίνῃ τὸν παχὺν ζόφον, ὑφ' οὗ θὰ καλυφθῆ τὸ ἔθνος, ἐὰν τὸ λυχνάριον τοῦτο σβεσθῆ.

Ἀφελετε πρὸς στιγμὴν διὰ τῆς φαντασίας ἀπὸ τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν διακόσμου τοὺς τροφίμους τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου, τοὺς θεολόγους, τοὺς φιλολόγους, τοὺς ἱατροὺς, τοὺς νομικούς, τοὺς φαρμακοποιούς, τοὺς μαθηματικούς, τοὺς φυσικούς καὶ καθόλου τοὺς πανεπιστημιακῆς μορφώσεως τυχόντας καὶ τοὺς ὑπὸ τούτων εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως φωτιζόμενους καὶ τότε θὰ κατανοήσητε, ἂν τὸ ὑπολειπόμενον δύναται νὰ φέρῃ ἀνώτερον ὄνομα τῆς ἀγέλης. Προσθέσατε τὰνάπαλιν διὰ τῆς φαντασίας ἐκαστῷ κλάδῳ τοῦ ἐπιστητοῦ ἄνδρα ἐξόχους, ἀμιλλωμένους κατὰ τὴν ἰκανότητα πρὸς τοὺς πρώτης δυνάμεως σοφοὺς τῶν πεπολιτισμένων ἔθνῶν καὶ θὰ ἔχη ψηλαφητὴν τὴν τιμὴν, τὴν δόξαν, τὴν δυνάμιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους.

Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας καθυστερῆσαν ἐν τῇ

ὁδῷ τῆς ἀναπτύξεως ὤφειλε πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ καθυστερηθέντος πολλῶ τῶν ἄλλων ἔθνων πλείονας φωτιστικούς φάρους νὰ ἔχη ἐν ἐνεργείᾳ, ἀλλ' ὡς ἠκούσατε οὐδὲ τοὺς ἀναλόγους πρὸς ἐκεῖνα κέκτηται καὶ διὰ τοῦτο ἐν τῷ διεξχομένῳ δεινῷ τῆς ἐπικρατήσεως ἀγωνίᾳ τρέχονεν κατὰ τὸ λεγόμενον ἰδρῶτι περιρρέομενοι πεζῇ παρὰ Λύδιον ἄρμα.

Ἄλλὰ θ' ἀντιτάξῃ τις ἴσως πρὸς ταῦτα τὴν ὑλικὴν ἡμῶν ἀδυναμίαν.

Ἡμεῖς φρονοῦμεν ὅτι καὶ ἐκ τῶν πενιχρῶν ἡμῶν πόρων μείζονα θὰ κατορθοῦμεν, ἂν τὴν θεραπείαν τῶν πρωτίστων τοῦ ἔθνους ἀναγκῶν προετιμῶμεν. Οὐδεὶς δὲ θὰ ἀρνηθῇ ὅτι πρωτίστη τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκη ἐστὶν ἡ βελτίωσις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Εἰς τὴν ἀνεπάρκειαν ἡμῶν ὡς Κράτους προθυμότητος προσέρχεται ἀρωγὸς ὁ ἰδιώτης. Τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους οὐδεὶς δύναται νὰ κατηγορήσῃ ὡς ἀνελευθέρου καὶ ἀφιλοπατρίδος, τὰς ἀρετὰς ταύτας κέκτηται εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὁ ἡμέτερος λαός. Τοῦτο εὐτυχῶς δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ν' ἀποδείξωμεν.

Ἄλλ' εἰς τοῦτο ἀστοχοῦμεν, ὅτι αἱ δωρεαὶ τῶν Ἑλλήνων δὲν θεραπεύουσι τὰς πρώτας ἀνάγκας τοῦ ἔθνους.

Ἄντι τῷ βυακίᾳ τῆς εὐποιίας νὰ συμβαλλῶσιν εἰς μίαν κοινὴν κίτην καὶ ν' ἀποτελέσῃ ποταμὸν πολυγεύμονα, καταρδεύοντα τὴν γονιμοτάτην τοῦ ἔθνους ψυχὴν, ἐξαφνίζονται διαφοροὺς καὶ οὐχὶ τὰς παραγωγικότητας διευθύνσεις λαμβάνοντα.

Τίς Ἑλλῆν ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν Ἀβέρωφ, τῶν Ζακπᾶν, τῶν Συγγρῶν καὶ τῶν ἄλλων μεγαθύμων τοῦ ἔθνους εὐεργετῶν δὲν σεμνύεται; Καὶ ὅμως, ἂν τῶν αἰδίδμων τούτων ἀνδρῶν αἱ πρὸς τὸ ἔθνος εὐεργεσίαι σκοπιμώτερον διετίθεντο, ἂν, ἀντὶ νὰ δαπανηθῶσιν πολλὰ εἰς ἰδρύματα δευτερευούσης καὶ τριτευούσης ἀνάγκης, ἵνα μὴ εἶπω πολυτελείας ἢ τὴν ἀργίαν καὶ τὸν ἀνώμαλον βίον ἐνισχύοντα, ἐχρησιμοποιοῦντο πρὸς ἐξευγένισιν, ἐπίρρωσιν, γονιμοποίησιν τῶν ψυχικῶν τοῦ ἔθνους δυνάμεων, ἂν τὸ ἀκούοντως ἀφθονῶν αὐτῶν χρήμα, ὅπερ καὶ μέχρι κατασκευῆς περιττῶν ὁδῶν ἐξεχύθη, διετίθετο συντοκῶς καὶ προσηκόντως πρὸς μύσφωσιν ἱεροῦ κλήρου, τοῦ ἄρτου τούτου καὶ τοῦ ἄλατος τῆς κοινωνίας, πρὸς παρασκευὴν διδασκαλῶν τῆς

νεάς γενεάς, ἀξίων τοῦ θείου τούτου ὀνόματος, εἰς βελτίωσιν τῆς παρ' ἡμῖν θεωρητικῆς διδασκαλίας καὶ εἰς πρακτικὰ φυτώρια πρὸς γόνιμον πρακτικὴν ἐφαρμογὴν τῶν προσγινομένων τῷ ἔθνει θεωρητικῶν γνώσεων, πρὸς παρασκευὴν πεφωτισμένων ὁδηγῶν τοῦ λαοῦ καὶ γενναίων προμάχων ἐν τῷ νῦν ὑπὸ τῶν Κρατῶν διεξαγομένῳ ἀγῶνι πρὸς κατάκτησιν τῆς ὑπεροχῆς ἐν τε τῷ ἐπιστημονικῷ καὶ τῷ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης φωτιζομένῳ καὶ ποδηγουμένῳ πρακτικῷ σταδίῳ—αν οὕτω διετίθετο τὸ ἱερὸν χρῆμα τῶν μεγαψύχων τούτων Ἑλλήνων, ἐν ἄλλῃ πάντῃ διαφορῇ τῆς νῦν περιωπῆς θὰ ἴστατο τὸ ἔθνος ἐν τῷ Ἀνατολικῷ κόσμῳ.

Οἱ Ἕλληνες κατοικοῦμεν γονιμοτάτας (καὶ ἀπεράντους γαίαις καὶ στερούμεθα τῆς πρὸς καλλιέργειαν αὐτῶν μορφώσεως, ἄλλοι δὲ ξένοι τῆς μορφώσεως ταύτης εὐμοιροῦντες ἐκμεταλλεύονται αὐτάς καὶ καθίστανται κύριοι αὐτῶν, ἡμῶν ἐπ' ἀγωνώτερα τρεπομένων ἔργα καὶ ἐπικινδυνωτάτας μεταναστεύσεις.

Κεκτῆμεθα πολὺτιμον πρᾶτον ὑλικὸν καὶ ἐσμὲν δι' ἀγνοίαν ἀνίκανοι νὰ κατεργασθῶμεν καὶ καταστήσωμεν αὐτὸ βιομηχανικῶς πολυτιμότερον.

Αἱ κατοικοῦμεναι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χῆραι περικλύζονται ὑπὸ θαλάσσων, εἰσὶ πλούσιαι εἰς κόλπους καὶ λιμένας καὶ διαρρέονται ὑπὸ γονιμοποιῶν ποταμῶν, ἀλλ' ἔλλειψις ἐπιστημονικῶν φυτωρίων μετερχόμεθα βαναυσουργικῶς τὴν ἐμπορίαν καὶ παραχωροῦμεν τὴν ἐν τῷ σταδίῳ τούτῳ νίκην τοῖς ἐπιστημονικῶς μεμορφωμένοις ξένοις.

Ἡ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κατοικοῦμένη χώρα ὑπάρχει πλουσία εἰς μέταλλα, ἀλλ' ἡ ἐκμετάλλευσις αὐτῶν ἀφίεται τοῖς ἀλλοδαποῖς διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἡμεῖς τὰς πρὸς τοῦτο ἀνγκαιάς γνώσεις.

Τὰ δημόσια ἔργα ἐν Ἀνατολῇ εὐρίσκονται ἔτι ἐν ἐμβρυακῇ κατάστασει καὶ ὅμως οἱ τυμμηρότατοι εἰς ἐπιχειρήσεις Ἕλληνες καταλείπουσι τὸ σταδίον τῆς δράσεως εἰς τοὺς σφωτέρους αὐτῶν Ἑσπερίους καὶ Βορείους.

Παρὰ πάντα ταῦτα λαιδοροῦμεν τὴν γνῶσιν καὶ ἐπιστήμην, ὅτε δι' ἔλλειψιν ἐπιστημονικῶν γνώσεων καταπίπτομεν ὁσμήραις εἰς τὴν ταξίν τῶν βαναυσουργῶν.

Ἐπειδὴ δὲ νῦν καὶ τὰ βαναυσουργικὰ ἔργα κατ' ἐπιστήμην ἐκτελοῦνται, θὰ ἐκφύγωσιν ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν καὶ αὐτὰ τὰ βαναυσουργικὰ ἔργα.

Ὁ δὲ κίνδυνος δὲν περιορίζεται μέχρι τῆς ἀπώλειας βίου εὐμαροῦς, μέχρι τῆς κατὰ πτώσεως ἡμῶν εἰς ἔργα ζωϊκῆς δυνάμεως ἀλόγου, ἀλλὰ προχωρεῖ καὶ μέχρι τῆς μεταβολῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἡμῶν φύσεως.

Καὶ νῦν ἤδη ὑπολαμβάνουσιν ἡμεῖς ὡς θρησκευτικὰ καὶ φυλετικὰ ἔργα, ὡς κήρὸν ἀπλάστον δυνάμενον νὰ δεχθῆ οἰανδήποτε σφραγίδα, διὰ τοῦτο δὲ καὶ σπεύδουσι νὰ ἐγκαύσωσιν ἐφ' ἡμῶν θρησκευτικῶς μὲν ἄλλοι τὴν παπρικὴν σφραγίδα, ἄλλοι τὴν τοῦ Λουθήρου, ἄλλοι τὴν τοῦ Καλθίνου καὶ ἄλλοι οἰανδήποτε τῶν πολυωνύμων νέων αἵρεσιάρχων, φυλετικῶς δὲ οἱ μὲν τὴν Ῥωσικὴν, οἱ δὲ τὴν Γαλλικὴν, οἱ δὲ τὴν Γερμανικὴν, οἱ δὲ τὴν Ἰταλικὴν καὶ ἄλλοι... δὲν θέλω νὰ ἐκστομίσω ὕβριν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν. Κινδυνεύομεν ἄλλα δὲ ν' ἀπολέσωμεν καὶ τὴν φυλετικὴν ἡμῶν ὑπόστασιν.

Ὁ κίνδυνος οὗτος ἀπειλεῖ πρὸ πάντων τὴν ψυχὴν τοῦ Μικρασιατοῦ Ἑλλήνος.

Οἱ τῆς Μικρῆς Ἀσίας Ἑλληνες, οὔτινες πρῶτοι τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τὴν ψυχὴν, καὶ αὐτὴν μετ' ἐνθουσιασμοῦ θεραπεύσαντες κατέστησαν οἱ πρῶτοι διδάσκαλοι τῆς θρησκείας, τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπιστήμης καὶ τέχνης τῆς Ἑλλάδος, ἐσφυρηλάτησαν τὸν ἀγλαόμορφον ἑλληνισμόν, τὸν ἐξανθρωπήσαντ' ἀθηναϊκῶς καὶ ἐπιστημονικῶς πάντα τῆς Γῆς τὰ ἔθνη, καὶ διατελοῦντα ἔτι θεμέλιον ἀρραγὲς τῆς τῶν σοφῶν ἔθνων μορφώσεως καὶ πρὸς τὰ πρόσω προκοπῆς, ἀπειλοῦνται νῦν εἰς τὰ τιμιώτατα καὶ ἱερώτατα.

Οἱ δημιουργοὶ τοῦ ἑλληνισμοῦ βαρβαροφωνοῦσιν, οἱ θεμελιωταὶ καὶ ἀκαταπόνητοι κήρυκες τοῦ Ὀρθόδοξου χριστιανισμοῦ κεῖνται νῦν ἔργα τῶν τυχόντων προσηλυτιστοῦ. Ἡ τὸν Ὀμηρὸν καὶ τὸν Ξενοφάνη, τὸν Θαλῆν καὶ τὸν Ἀναξαγόραν, τὸν Ζήνωνα καὶ τὸν Χρυσίππον, τὸν Ἡρόδοτον καὶ τὸν Προκόπιον, τὸν Ἰπποκράτην καὶ τὸν

Ἀπέλλην, τὸν Στραβῶνα καὶ τὸν Λουκιανόν, τὸν Παῦλον καὶ τὸν Χρυσόστομον, τὸν Βασίλειον καὶ τοὺς Γρηγορίου καὶ τὴν ἄλλην ἀπέραντον χορείαν τῶν ἀθανάτων τῆς ἀνθρωπότητος διδασκάλων ἐκθρέψασα χώρα στερεῖται νῦν στοιχειωδέστατων τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρῶως παιδείας διδασκάλων.

Ἡ περὶ πρῶτον καὶ ἀριστοτόκου ἐκείνη χώρα ἢ πολλὰ πλούσια καὶ ἰσχυρὰ βασιλεία ἀναδείξασα, τὸ τῶν Σελευκιδῶν, τὸ τῆς Περσῶν, τὸ τῆς Βιθυνίας, τὸ τοῦ Πόντου, τὸ τῆς Νικαίας, τὸ τῆς Τραπεζοῦντος, ἢ ἐπὶ δεκά αἰῶνας διὰ τῶν μεγάλων αὐτῆς στρατηγῶν καὶ βασιλέων καὶ τῶν γενναίων στρατιωτῶν ὑποστηρίζατα καὶ δοξάσασα τὴν πανταχόθεν ἀπὸ φροβερῶν ἐχθρῶν ἀπειλουμένην Βυζαντιανὴν αὐτοκρατορίαν, ἢ παρασχούσα τῷ Περικλεῖ τὴν ἑλληνικὴν δύναμιν, ὅπως ἀνεγειρῇ τὸν Παρθενῶνα καὶ τὰ Προπύλαια καὶ τὰ ἄλλα ἔκπυλα τῆς Ἀκροπόλεως καλλιτεχνήματα, δι' ἃ ζῆ καὶ τιμᾶται τὸ Ἑλληνικὸν γένος, ἢ εὐγενεστάτη αὕτη χώρα καὶ εὐεργετικωτάτη κεῖται νῦν ἐλεεινὸν πτώμα παντοῖα κακῶσει κεκλιμένον, παρέρχονται δ' αὐτὴν πάντες ἀνελεημόνως ὡς ὁ Λευίτης τοῦ Εὐαγγελίου, οὐδεὶς δ' εὐρίσκεται Σαμαρείτης, ὅπως ἐπουλώσῃ τὰς πληγὰς αὐτῆς.

Τὸ στοιχειωδέστατον τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς συμπαθητικὸν συναίσθημά ἐστὶν ὁ οἶκτος πρὸς τοὺς ἀτυχήσαντας, πρὸς τοὺς ἀπὸ ὑψίστης περιωπῆς εἰς τὰ βάθη τῆς ταπεινώσεως καταπεσόντας.

Τοῦτου τοῦ στοιχειώδους συναίσθηματος ἀξιούσας τοὺς πατέρας τῆς ἡμετέρας θρησκείας καὶ τῆς παιδείας ἅς πείνομεν εὐμένεις οὐς πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας ἀπογόνους ἐκείνων, καθηκτεύοντες ἡμᾶς, ὅπως ἔλθωμεν αὐτοῖς ἀρωγοὶ πρὸς ἀνύψωσιν τῆς ἐν αὐτοῖς θείας δυνάμεως, τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἧς οὐδὲν ἄλλο ἐπὶ τῆς γῆς γονιμώτερον καὶ θαυματουργικώτερον. Καὶ ἀντὶ τὰ δαπανώμεθα εἰς πολυτελεῖς ἀγωνοτάτας, ὁ στοιχειωδέστατος ὅρος τῆς οἰκονομίας ἐπιβάλλει ἡμῖν, ἵνα εἰς τὴν ἀγαθὴν γῆν σπειρώμεν, ἧτις μυρισπασίονα τοῦ καταβαλλομένου σπέρματος θ' ἀποδώσῃ τὸν καρπὸν.

Ἄν ἡ φωνή μου ἦτο τοσοῦτον ἰσχυρὰ, ὥστε διασχίσασα τὰς τοπικὰς ἀποστασεις καὶ τὸ παχὺ περιβάλλον τῶν ἐκασταχοῦ πλου-

σιων ὁμογενῶν ν' ἀκουσθῆ παρ' αὐτῶν, ἢ ἐφώνουν πρὸς αὐτοὺς μεθ' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν πνευμένων μου : Εὐεργετήσατε τὸ ἔθνος ὑμῶν τὴν ἀληθῆ, τὴν αἰώνιαν, τὴν γονιμωτάτην εὐεργεσίαν. Ἀνακαινίσαιε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἐὰν μεγάλην καὶ ἐνδοξον τὴν πατρίδα ὑμῶν θέλετε νὰ παρασκευάσητε.

Θὰ ἐφώνουν πρὸς τοὺς περιστοιχίζοντας τοὺς εὐπόρους ὁμογενεῖς καὶ εἰς συμβουλήν ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμένους : Σύνετε, φρονίσαιε, συμβουλευέτε αὐτοῖς τὸν γονιμωτάτον τρόπον διαθέσεως χρήματος διὰ πολλῶν ἰδρώτων καὶ κινδύνων καὶ φλογερῶν ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ εὐκλείας τοῦ Γένους πόθων κτηθέντος.

Θὰ ἐφώνουν πρὸς τοὺς δημοσιογράφους : Σύνετε, φρονίσαιε ὑμεῖς οἱ νυχθημέριοι τῆς κοινωνίας διδάσκαλοι, οἱ κατὰ προφανῆ τῶν πραγμάτων εἰρωνεῖαν παροξύνοντες τοὺς ἀναγνώστας ὑμῶν κατὰ τῆς μίπω εἰσελθούσης εἰς τὴν νέαν Ἑλλάδα θεωρίας, ἥς τὴν εἰσοδὸν ὡς τὴν μόνην σωτηρίαν τοῦ Γένους ὀφείλετε ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς νὰ εὐχνησθε καὶ νὰ συμβουλευήτε. Μὴ δὲ συγκέχητε τὴν ἄνευ ἀλληλουχίας φιλοσοφικῆς ἀναπαραγωγὴν ἀλλοτριῶν παντοῦ ῥυθμοῦ διανοημάτων πρὸς τὰς ἀπ' αὐθεντιῶν ἀνεξαρτήτους καὶ πρὸς ἑαυτὰς ἀκολουθοῦς ἐπιστημονικὰς ὑποθέσεις καὶ θεωρίας, δι' ὧν κατακτάται ὁ ἀληθὴς ἐπιστήμων θεωρητικὴν ἢ πρακτικὴν τινα ἀλήθειαν διότι τοῦτο μὲν δημιουργία, ἐκεῖνο δὲ φωνογράφου ἔργον ἐστίν. Ἐντείναντες δὲ τὴν φωνὴν ὑμῶν συμβουλευέτε ὅτι μίᾳ μόνῃ τῷ ἔθνει ἡμῶν ὑπολείπεται σωτηρία, ἢ βελτίωσις τῆς ποιότητος αὐτοῦ, ἢ ἐξευγένισις τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν αὐτοῦ δυνάμεων.

Τοῦτο δὲ ἀδύνατον ἄνευ πεπαιδευμένου ἱεροῦ κλήρου, ἄνευ σωφῶν διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν, ἄνευ ἐπιστήμης, ἄνευ πρακτικοῦ βίου ὑπὸ τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἐπιστήμης, ὑπὸ ὀρθῆς καὶ ἀσφαλῆς θεωρίας διευθυνημένου, ἄνευ φιλοσοφικῆς διανοήσεως ἐν τε τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ πράξει ἡμῶν. Ταῦτα δὲ δὲν ἐπιπέμπονται τοῖς

ἀνθρώποις ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔτοιμα, ὡς τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης καὶ τὸ ὕδωρ, ἀλλὰ γίνονται ἡμῖν ἀλωτὰ διὰ διδασκαλίας σοφῆς καὶ ἀσκήσεως ἐνδελεχοῦς. Ἄνευ δὲ διδασκαλῶν ἐν παντὶ κλάδῳ ἐξόχων καὶ ἐνθουσιωδῶν δὲν δύναται τὸ ἔθνος ἡμῶν νὰ προσκτήσῃται ταῦτα. Ἄνευ δὲ τῆς προσκτήσεως τούτων ἀδύνατον ν' ἀνταγωνισθῇ ἀποτελεσματικῶς πρὸς τοὺς κατ' ἀριθμὸν καὶ ποιότητα καὶ συστηματικὴν πρὸς τὴν πρόσδον ἐνεργεῖαν πάνπαν ἡμῶν ὑπερέχοντας.

Συνετισθῶμεν, φρονήσωμεν, ἵνα τοὺς μικροὺς ἡμῶν πόρους διατιθῶμεν ὡς οἷόν τε καρποφορώτατα ὑπὲρ τοῦ κυριωτάτου, τοῦ ζωτικωτάτου, τοῦ γονιμωτάτου χρήματος, τοῦ φωτισμοῦ τῆς ψυχῆς τοῦ γένους ἡμῶν. Ἡ γνώσις ἐστὶν ἡ πάντα καταβῆλλουσα, ἡ ἀνυψοῦσα, ἡ θεοῦσα τὰ τε πρόσωπα καὶ τὰ ἔθνη δύναμις. Αὕτη ἐστὶ τὸ ἀμβροτον κρήδεμνον, ὅπερ ἡ θαλασσία θεὰ Λευκοθέα εὐσπλαγχνισθεῖσα τὸν Ὀδυσσεῖα παλαιόντα πρὸς τὰ κύματα καὶ κινδυνεύοντα νὰ καταποντισθῇ ἐγγειρίσασα ἔσωσεν αὐτόν. Δι' αὐτῆς ὡς σωσθεῖς θὰ σωθῇ καὶ τὸ ἐν μυριαπλῶ κλύδωνι χειμαζόμενον ἔθνος. Μὴ μέλλετε, ἀλλὰ σπεύδετε· διότι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται καὶ βιασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν.

ΠΟΙΗΜΑ

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ

ΜΙΚΡΑΣΙΑ

Εἰς τὴν ὠραία γῆ τῆ Μικρασία,
ποῦ στ' ὄνομά της τὸ ἀγαπημένο
κτυπᾷ ἡ καρδιά κι' ἀνάφτ' ἡ φαντασία
καὶ πλέει σ' ἓνα κόσμῳ μαγεμένο,

Στὴν ἱερὴ τῆς Μικρασίας χώρα
ποῦ πρωτοφάνηκε καὶ λάμπει ἔως τώρα
ἀνέσπερο σ' ὅλα τῆς γῆς τὰ μέρη
τὸ πρῶτο τῆς ποιήσεως ἀστέρι,

Ἐκεῖ ποῦ πρῶτ' ἀπ' τὰ θεόπνευστα τὰ στίθην
εἰς τὰ φτερά της ἀρμονίας ἐχύθη
θερμὴ μὲ περιπάθεια οὐρανία,
τοῦ πάθους ἡ λαχτάρα ἡ αἰωνία,

Ἐκεῖ ποῦ πρῶτα στοῦ σοφοῦ τῆ φαντασία
ἀκόμη ἀγνή, κι' ἀπάρθενη ἀκόμη
ἐλάμψανε προφητικὰ οἱ νόμοι
ποῦ βασιλεύουν στὴ δημιουργία,

Ἐκεῖ ποῦ πνεύματ' ἅγια εἰς τὸν αἰῶνα
μὲ τέχνη, γνῶσι, μὲ τὸν οἶστρο τῆς λατρείας
ἐστόλισαν τῆς ἐκκλησίας τὴν εἰκόνα
ἀπ' τὰ ἀθάνατ' ἄνθη τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας.

Ἐκεῖ στὴ Μικρασία τὴν ώραία
ἀνάμεσα στὰ ἐρείπια τὰρχαῖα
ποῦ λάμπουν στῆς Ἀνατολῆς τὸν ἥλιο
σὰν ἔρημο, ἀλλ' ἱερὸ Βασίλειο,

Μέσα στὴ δόξα ἐκεῖ τὴν περασμένη,
μὲ τὴν ψυχὴ συγκίνησι γεμάτη,
μ' εὐλάβεια βαθύτατη στὸ μάτι
στέκει παρθένα σὰν ἱέρεια ἐμπνευσμένη

Ἡ νέα γενεά!—Τὸ σύνθημά της
εἶναι τοῦ κόσμου ἐκείνου ἡ λατρεία,
καὶ τὴν αἰσθάνεται μέσ' στὴν καρδιά της
σὰν οὐρανοκαταίβατη ἀρμονία.

Στὸ ὑψηλὸν ἰδανικὸ προσπλωμένη,
ἐμπνέεται, φωτίζεται, φωτίζει
καὶ πὸ θερμὴ κ' εὐγενικὴ κ' ἀντρειωμένη
στὸν δρόμο τῆς ἀναγεννήσεως βαδίζει.

Ἐλπίδα νίκης μακρυνῆς τὴν συνοδεύει
ἐλπίδα μὲ τὸν ἐνθουσιασμό της ἴση.

Νοῦς ποῦ τὸ μέγα τὸ ἀγκαλιάζει, τὸ λατρεύει,
κι' αὐτὸς μὲ μῆρα θὰ μεγαλουργήσει.

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΛΑΜΕΡΑ

φιλόμουςς ομήγυρις,

Ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ κοίτις τοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ ἣτις ἐξέθρεψε τὰ ἀρίστα τῶν πνευμάτων τὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος μεγαλύναντα δι' ἔργων τέχνης καὶ ἐπιστήμης, ἅτινα διὰ τῶν αἰῶνων περισώθιεντα προκαλοῦσι τὸν θαυμασμὸν τοῦ κόσμου διὰ τὴν ἀρτίαν αὐτῶν τελειότητα· ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἣτις ὑπῆρξεν ἡ κοίτις τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἐξ ἧς ἀνέσπεροι καὶ σωτήριοι τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀρχαὶ μετηνεχθῆσαν εἰς τὸν κόσμον συμπαντα καὶ διασκεδάσασαι τὰ ζοφερὰ καὶ βάρεια τῆς βροχρότητος νέφη ἀνύψωσαν τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς ἣν εὐρηται σήμερον περιοπὴν ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἐν ἣ ὄχι μόνον ἐτέθησαν αἱ πρῶται βήσεις τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως καὶ διανοητικῆς ἀναπτύξεως τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ εἰς θαυμασιωτάτην προήχθη τελειότητα πᾶν ὅ,τι περικοσμεῖ καὶ ἀγλαΐζει τὴν κοινωνίαν τῆς σήμερον, ἡ Μικρὰ, λέγομεν, Ἀσία, ἡ τηλικαύτας παρασχούσα ὑπηρεσίας εἰς τὸν κόσμον ὅσας οὐδεμία ἄλλη τῆς γῆς χώρα, περιῆλθε κατὰ τοὺς χρόνους τουτοὺς εἰς ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν πείναν καὶ κατάπτωσιν ἀποστερηθεῖσα τῶν εὐγενῶν ἐκείνων τῆς ἀγγέλης καὶ τοῦ μεγαλείου γνωρισμάτων, ὧν ἀκριβῶς ὑπῆρξεν ἡ μήτηρ καὶ ἡ τρυφός. Τὰ δὲ ὄργανα ἐκεῖνα, ὧν ἡ ἀθάνατος μαρμαρυγὴ διεφώτισε τὸ ἐν τῷ σκότει τῆς ἀμαθείας παραπαῖον ἀνθρώπινον γένος, τὰ ὄργανα

ἐκεῖνα, ὧν ἡ θεία καὶ ὑπερκόσμιος δύναμις ἀνεσπερε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τοῦ τέλματος τῆς πλάνης καὶ τῆς στασιμότητος καὶ ὤθησεν αὐτὸν πικροθενῶς πρὸς τὴν πρόδον καὶ τελείωσιν, τὰ ὄργανα, λέγομεν, ἐκεῖνα, ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἡ ὀρθόδοξος χριστιανικὴ θρησκεία, πολυειδῶς πᾶλλοχθῆεν καταπολεμουμένα, ἀπροστάτευτα δὲ ἐγκαταλειφθέντα, διακτρέχουσι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων.

Τὴν τοιαύτην τῆς εὐγενούς καὶ ἐνδόξου ἐκείνης χωρᾶς καταπτεσιν κατιδόντες, τὸν τοιοῦτον κίνδυνον καὶ τὸν παρεπόμενον τούτω ἀφρευκτον ὄλεθρον τιμωτάτων γενικῶν συμφερόντων κατανοήσαντες ἄνδρες ἀκμαῖοι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν προέβησαν εἰς τὴν ἰδρυσιν τοῦ Συλλόγου τῶν Μικρασιατῶν «Ἀνατολῆς», οὐτινος σκοπὸν ἀποκλειστικὸν καὶ σαφῆ καθώρισαν, τὴν διὰ παντός τρόπον, θεμιτοῦ καὶ ἔμφρονος, σεβομένου τὸ καθεστῶς καὶ πρὸς οὐδενὸς οἰαδήποτε δικαία καὶ εὐγενῆ συμφέροντα ἀντιστρατευομένου, τὴν διὰ παντός, λέγομεν, τοιοῦτου τρόπου περίωσιν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τῆς ὀρθόδοξου χριστιανικῆς θρησκείας, τῶν δύο τούτων τιμωφεστάτων παλλαδιῶν, πρὸς ἃ μετ' ἐλπίδων καὶ πεποιθήσεως καὶ παρηγορίας προσβλέπουσι τεσσάρων ὄλων ἑκατομμυρίων Ἑλλήνων θαυρῶντες ὑψηλοὶ ἄνθρωποι.

Τοιοῦτος ὁ πρώτιστος σκοπὸς τοῦ Συλλόγου· περὶ τὸν σκοπὸν τούτον ἀπὸ δέκα καὶ τριῶν ἡδὴ ἐτῶν συγκεντρῶνται πᾶσαι αἱ προσπάθειαι καὶ πρὸς τὴν τελειωτέραν αὐτοῦ ἐπιτυχίαν τεινοῦσι πᾶσαι αἱ ἐνέργειαι καὶ ἡ δράσις αὐτοῦ.

Ἀκταπονήτως ὁ Σύλλογος τῶν Μικρασιατῶν ἐργαζόμενος μελετᾷ τὰς ἀληθείας, τὰς ἐπιειγούσας ἀνάγκας τῶν ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλληνικῶν κοινοτήτων καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἀρμυδιωτέραν αὐτῶν θερραπειᾶν ἀγωνίζεται πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὑπαρχουσῶν θρησκευτικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν δυνάμεων, ἐμφύτευει δὲ καὶ καλλιέργειαν τοιούτων ἐκεῖ, ἐνθα τελείως ἢ σχεδὸν οὕτως ἀπώλοντο· γνωρίζει τοῖς δυσκλιμένοις τὰ ὑπάρχοντα κενὰ καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν πρὸς βελτιώσιν τῶν κακῶς κειμένων· κοροῖε ἐπιμόνως τὰς θύρας εὐ-

γνωμόνας ἀποδεχόμενος πᾶσαν παρὰ παντός ἠθικὴν ἢ ὑλικὴν ἀρωγὴν· προβαίνει τέλος προθύμως πρὸς πᾶν διάθεμα, δυνάμενον νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν σκοπὸν αὐτοῦ. Ταῦτα δὲ πάντα πράττων οὔτε ὑπὸ τῶν ἐπιτυχῶν ἀποθαμβοῦται καὶ κορέννυται, οὔτε ὑπὸ τῆς πληθῆος τῶν ὑποχρεώσεων αὐτοῦ θορυβεῖται, οὔτε ὑπὸ τοῦ δισυπερβλήτου τῶν ἐπιπροσθούτων κωλυμάτων καταπτοεῖται, οὔτε πρὸ τῶν καταστρατευομένων τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ ὑποχωρεῖ, ἀλλὰ πάντοτε στερεῶ τῷ φρονήματι βαίνει πρὸς τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, ἣν θεωρεῖ μὲν καὶ ἀναγκωρίζει ὡς δυσχερῆ, ἀλλὰ πιστεύει καὶ διακηρύττει ὡς ἱερὰν.

Ὁ Σύλλογος κατενόησεν ὅτι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ καὶ πρὸς θεραπείαν τῆς βαρέως νοσοῦσης καὶ ῥαγδαίως φθινούσης Ἑλληνικῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κοινωνίας ἐπιβάλλεται ἡ ὅσον ἔνεστι ταχεῖα παρασκευὴ καὶ ἀποστολὴ ἱερῶν ἐγγραμμάτων καὶ διδασκάλων πέφωτισμένων εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μάλιστα δ' εἰς ἐκεῖνας, χίτινες ἀπώλεσαν τὴν ἔθνικὴν ἡμῶν γλῶσσαν, ἢ διατρέχουσι τὸν κίνδυνον ν' ἀπολεσωσι τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων ἡμῶν, διαβολικῶς πολεμουμένην ὑπὸ τῶν πρακτόρων τῶν προσηλυτιστικῶν ἑταιρειῶν, τῶν ψευδοπροστῶλων τούτων, οἵτινες ἀνοσίως καπηλεύονται τὴν ἱερὰν τοῦ Χριστοῦ θρησκείαν ἰδιοτελεῖς μόνον καὶ πολιτικῶς θεραπεύουσιν ἀνάγκας.

Ἐνσπειρόντες οἱ ὑποκριταὶ οὗτοι ζιζάνια ἐν ταῖς οἰκογενεαῖς, δηλητηριάζοντες καὶ διαφθείροντες τὰς καρδίας καὶ τὸ φρόνημα τῶν νέων, διαστρέφοντες τὴν ἱστορίαν ἀποτροπαίως καὶ στραγγαλίζοντες ἐν τῷ γενῆσθαι πᾶσαν ἔθνικὴν ἰδέαν κατορθοῦσι, συνεπιβοηθοῦντος καὶ τοῦ χρυσοῦ, ν' ἀποπλανήσωσι πτωχὰς καὶ ἀπροστατέτους Ἑλληνικὰς κοινότητας καὶ ν' ἀποσπάσωσι ταύτας ἀπὸ τῆς ὀρθοδοξίας.

Ἡ δὲ ἀπώλεια τῆς ὀρθοδοξίας ἔχει ὡς ἄμεσον καὶ μοῖρατον ἀποτέλεσμα τὴν ἀπώλειαν τῆς ἔθνικῆς συνειδήσεως, διότι ἡ ἔθνικὴ συνείδησις ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ ὡς ἐν κιβωτῷ κατὰ τὸν ἔθνικόν κατακλυσμόν περισθεῖσα διὰ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ ἐκδηλοῦται καὶ ζῆ πρὸς τοὺς ἀλυτρώτους.

Τὴν μεγάλην λοιπὸν ταύτην καὶ ἐπείγουσαν θρησκευτικὴν ἄμα

καὶ ἔθνικὴν ἀνάγκην, τὴν ἀποστολὴν δηλοῦσι ἱερέων καὶ διδασκάλων εἰς τὴν Μικρὴν Ἀσίαν κατενόησας ὁ Σύλλογος ἔσπευσεν ἀμελητὶ νὰ θροκοπήσῃ εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Σύλλογος· μεχρι τοῦδε τὴν Μιχαὴλ Ἀπολλορόνην καὶ τὸν Νικόλαον Βαδάλαν καὶ τὸν Εὐάγγελον Παναγιώτου διευθυντὰς τῶν ἐκπαιδευτηρίων τῆς Κυζίκου, τὸν Ἰωάννην Παρασκευαζίδην καὶ τὸν Φιλιππίδην διευθυντὰς τῶν σχολείων τοῦ ὑπὸ προσηλυτιστῶν καταπιγέντος Βουρδουρίου τῆς Πισιδίας, τὸν Ἰωάννην Νεσλαχανίδην εἰς τὴν τουργόρων Ἀττάλειαν, τὸν Στ. Καζασίδην εἰς Λέρον, τὸν Κωνσταντῖνον Ῥωμανὸν εἰς τὰ Κοτώωρα τοῦ Πόντου, τὸν Κωνσταντῖνον Ἀλεξιάδην εἰς τὴν Κασάρειαν, τὸν Νικόλαον Ἰωαννίδην εἰς Σπάρτην τῆς Πισιδίας, τὸν Δημήτριον Χατζῆ Ἀνεστὴ εἰς Σινώπην. Πάντες οὗτοι δαπάναις τοῦ Συλλόγου καὶ πολλῶ ἔτι πλείονες τῇ ἐνεργείᾳ καὶ ἠθικῇ προστασίᾳ αὐτοῦ ἐκπαιδευθέντες ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ Σχολῇ καὶ ἐν τῷ Διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν ἐργάζονται ἤδη, ἀπόστολοι ἀκάματοι καὶ ἐνθουσιώδεις ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ τοῦ Συλλόγου εὐδοκίμωτατα. Τὴν χορείαν δὲ τούτων συμπληροῦσιν οἱ νῦν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις Ἀθηνῶν τελειοποιούμενοι δαπάναις τοῦ Συλλόγου καὶ προαλειφόμενοι πρὸς τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα οἱ ἐξῆς· Πασχάλης Πασχαλίδης καὶ Παρασκευᾶς Παπαϊωσήφ ἐκ τῆς ἀρμενοφάνου Βιθυνίας, Ἰωάννης Πετριδῆς ἐξ Ἀγύρας τῆς Γαλατίας, Μιχαὴλ Νομίδης καὶ Γεώργιος Προδρόμου ἐκ Βαγαδαονίας. Γεώργιος Μαλατιδῆς ἐξ Ἰκονίου, Ἰωάννης Παπαπαναγιώτου, Ἀθανάσιος Τριγωνίδης, Χρῆστος Μαραγκός, Ἀλεξάνδρος Ντάνιας καὶ Ἰωάννης Λαμπαδαρίδης ἐκ Κυζίκου, Φρυγίας καὶ Μυσίας, ὁ Παρασκευᾶς Ἐλευθερίου ἐκ Λυκίας, ὁ Γεώργιος Χοδαλίδης ἐκ Λυκαονίας, ὁ Λουκᾶς Οἰκονομίδης ἐκ Παμφυλίας, ὁ Γεώργιος Μωῦσειδῆς ἐκ Κολωνίας, ὁ Ἀγγελος Ἀγγελίδης ἐκ Καππαδοκίας, ὁ Γεώργιος Ῥουσάκης ἐκ Πισιδίας.

Πάντες οὗτοι ὑπότροφοι τοῦ Συλλόγου τῶν Μικρασιατῶν ἐξ ὧν πέντε ἀπολύονται κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, εἰσι κατὰ τὰς ὁμολογίας τῶν καθηγητῶν αὐτῶν ἄριστοι κατὰ πάντα, πρότυπα χρηστότητος καὶ

επιμελείας, ἀρμοδιώτατοι ἐπομένως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν κοινοτήτων, ὧν προορίζει αὐτούς ὁ Σύλλογος ὡς ἱερεῖς καὶ διδασκαλοὺς.

Διδάσκαλοι πεφωτισμένοι καὶ ἐγγράμματοι ἱερεῖς. Ἰδοὺ αἱ πολὺταιμοὶ δυνάμεις, αἵτινες θὰ περισώσωσι τοὺς ἐν ἀγῶνι δεινῶ καὶ ἀνίσω ἀνωριζομένους ἀδελφοὺς ἡμῶν. Διδάσκαλοι πεφωτισμένοι καὶ ἐγγράμματοι ἱερεῖς! Ἰδοὺ οἱ εὐγενεῖς τεχνίται, οἵτινες θ' ἀνεγείρωσι τὸ κχετεριπωθὲν οἰκοδόμημα τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ὑποστάσεως καὶ θὰ ὑποστηρίξωσι τοῦτο κατὰ τὴν δεινὴν λαίλαπα, ἣτις ἐγγύτατα ἤδη ἡμῶν βρέμεται. Πᾶσαι πάντων ἡμῶν αἱ προσπάθειαι δεῦν σύντονοι καὶ ἄμεσοι νὰ στραφῶσι πρὸς οὐδὲν ἕτερον ἢ πρὸς παρασκευὴν στρατιωτῶν τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἔρησκείας καὶ πρὸς ἀποστολὴν αὐτῶν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν Μικρὰν Ἀσίαν, διότι δι' αὐτῶν καὶ μόνον αὐτῶν ἡ ἐλπίς καὶ ἡ σωτηρία!

Τοῦτο δ' ἔχων ἀδικλείπτως ἐν νῶ ὁ Σύλλογος προέβη ἀπὸ τριῶν ἐτῶν εἰς τὴν Ἰδρυσιν ἱεροδιδασκαλείου ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ. Ἡλικιοὶ μόχθοι, ὁποῖαι ἀπογοητεύσεις, ὁποῖαι δυσχέρειαι προηγήθησαν τῆς Ἰδρύσεως τῆς σχολῆς ταύτης, περιττὸν θεωροῦμεν νὰ ἐκθέσωμεν ἐνώπιον ὑμῶν. Ἄλλ' ὁ Σύλλογος ἐπέμενε, τοὺς δὲ μόχθους αὐτοῦ ἐμετρίαζεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐπιτυχίας καὶ τὰς πικρίας αὐτοῦ καθήδυνεν ἡ ἐκ τοῦ ἔργου μελλουσα νὰ προκύψῃ μεγίστη καὶ ἀξιολογώτατη ἐθνικὴ ὠφέλεια. Σήμερον δ' ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἐνθουσιασμῶ ἀναγγέλλει ὑμῖν, ὅτι τὸ ἐν Πάτμῳ ἱεροδιδασκαλεῖον τῆς ἀποκαλύψεως ὑπὸ τὴν φιλόστοργον μέριμναν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀσφαλῆ καὶ κραταιὰν προστασίαν τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου ἐργάζεται ἀπροσκόπτως καὶ ἐπιτυχῶς ὑπὸ τὴν δεξιὰν διεύθυνσιν ἀριστοῦχου προλύτου τῆς Θεολογίας καὶ τὴν πεφωτισμένην διδασκαλίαν 5 καθηγητῶν, ὧν οἷς 2 διδάκτορες τοῦ Ἐθν. Πανεπιστημίου. Διὰ 4ετοῦς δὲ φοιτήσεως καὶ εὐρυτάτου κύκλου μαθημάτων, ἀντὶ τροφείων εὐτελῶν καὶ προσιτῶν εἰς τὸ βαλάντιον παντὸς φιλομούσου καὶ φιλοπροσδοῦ, παρασκευάζει τὸ ἱεροδιδασκαλεῖον τῆς Ἀποκαλύψεως νέους ἀρτιωτάτης μορφώσεως, ἱκανοὺς καὶ ὑποχρέους, ὅπως ὑπηρετήσωσιν ἐν ἀρχῇ μὲν ὡς διδάσκαλοι ἐν τῇ ἐαυτῆν πατριδι, βραδύτερον δὲ καὶ ὡς ἐγγαγοὶ ἱερεῖς.

Ὁ κωνανισμὸς τοῦ ἱεροδιδασκαλείου ἐγκριθεὶς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς ἐν Κ)πόλει Συνόδου καὶ ἐκτυπωθεὶς ἐν τοῖς τυπογραφείοις τῶν Πατριαρχείων διενεμήθη καθ' ἑκατοντάδας εἰς τὰ τετραπέρατα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Πλεῖστοι δ' ὅσοι κοινότητες ἐδήλωσαν ἤδη ὅτι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος θέλουσιν ἀποστείλῃ τέκνα αὐτῶν πρὸς τελειοποιήσιν εἰς τὸ ἱεροδιδασκαλεῖον τῆς Ἀποκάλυψεως.

Ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς Σχολῆς ταύτης ἀπολύονται τὸ ἕτος τοῦτο διδάσκαλοι καὶ ἐπίδοξοι ἱερεῖς, νέοι μεγαλογνώμονες καὶ φρονηματικοί, καὶ ἀποστέλλονται εἰς διαφόρους κοινότητας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔνθα ἐν συμπνοίᾳ πάντοτε μετὰ τοῦ κρατοῦντος στοιχείου διδάσκοντες ἀπὸ τῆς ἑδρᾶς τῶν σχολείων καὶ κηρύττοντες ἀπὸ τοῦ ἀμβωνῆ τῶν Ἐκκλησιῶν, θέλουσιν ἐνθεν μὲν ἀνοψώσῃ καὶ ἐμπεδώσῃ τὸ φρόνημα τῶν ὁμοεθνῶν καὶ στηριξῇ αὐτοὺς ἐν τῇ ἱερᾷ τῶν Πατέρων αὐτῶν ἑρησκειᾷ, ἐνθεν δὲ θέλουσιν ἀντεπεξέλθῃ καρποφόρως κατὰ τῶν σατανικῶν ἐνεργειῶν τῶν ἐκ τῆς Δύσεως καὶ τοῦ νέου κόσμου ψυγεμπόρων. Λαμβάνων δὲ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ τὸ ὀλιγοδάπανον τῆς φοιτήσεως οἱ μαθηταὶ τοῦ ἱεροδιδασκαλείου ταχιστα θέλουσι πολλὰ πλάσια σῆθῃ, κχατνοεὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς Σχολῆς ταύτης καὶ τὴν πολύτιμον ἐπίδρασιν ἣν μέλει ν' ἀσκήσῃ αὕτη ἐπὶ τὰ ἡμέτερα ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ πράγματα.

Πηγὴ ἀνεξάντλητος καὶ καλλιέρους ἡ Σχολὴ αὕτη θελεὶ ἀρδεύῃ ἐν τοῖς ἐφεξῆς διὰ δαψιλῶν καὶ ζωοπρόχων νομάτων τὴν Ἑλληνικὴν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κοινωνίαν, ἀπὸ χέρσου δὲ ὡς ἔχει νῦν καὶ ἀγόνου θελεὶ κχατστήσῃ αὐτὴν εὐφροσιν εἰς ἐθνικὴν δύναμιν, ἀγλαόκροπον δ' ὡς τὸ πάλαι καὶ καλλιβώλακα.

Ἄλλ' ὁ Σύλλογος καὶ ἕτερον ἀνεκάθεν εὐγενῆ ἔτρεψε πόθον, τὴν παρασκευὴν καὶ ἀποστολὴν διδασκαλιστῶν εἰς Μικρὰν Ἀσίαν πρὸς μόρφωσιν μητέρων, ἐλληνίδων τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν· ἀλλὰ τοῦ ὀνείρου αὐτοῦ τούτου τὴν ἐκπλήρωσιν ἀνεβάλλεν ἐνεκεν τῆς ἀνεπαρκείας τῶν μέσων αὐτοῦ, ἅτινα μέχρις ὀβολοῦ διέθετεν ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ διδασκάλων. Ἐσχάτως ὅμως καὶ ὁ πόθος οὗτος ἤρξατο εὐτυχῶς πληρούμενος, 4 δὲ κοράσια, ἡ Μαρία Ταβλάτου ἐκ Λυκίας, ἡ Αἰκατερίνη Μανιατάκη ἐκ Φιλαδελφείας, ἡ Κλεοπάτρα Τζιρίνη ἐκ

Κυζικίου καὶ ἡ Δέσποινα Παπαθανασίου ἐκ Λυκίας, τελειοποιούνται νῦν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ, ὅπως ὑπηρετήσωσιν ὡς διδασκαλίσσαι ἐν ταῖς ἐαυτῶν πατρίσι. Τῆς ἀπαρχῆς δ' ἀπαξ γενομένης, ὁ Σύλλογος τρέφει τὰς ἀρίστας τῶν ἐλπίδων ὅτι θέλει δυνηθῆ ἑντεινῶν τὰς ἐνεργείας αὐτοῦ νὰ πολλαπλασιάσῃ τὸν ἀριθμὸν καὶ τῶν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ ὑποτρόφων αὐτοῦ.

Ἐνταῦθα δὲ τοῦ λόγου γενομένου, καθήκον ἡμῶν ἱερὸν ἠγοῦμεθα, ὅπως ἐκφράσωμεν δημοσίᾳ τὴν ἀίδιον τοῦ Συλλόγου εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς ἡθικῶς ἢ ὑλικῶς συντελέσαντας εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ καὶ προαγωγὴν τῆς δράσεως αὐτοῦ. Εἰσὶ δ' οὗτοι οἱ ἀοιδίμοι μητροπολίται Προκοπνήσου Παρθένιος καὶ Καισαρείας Ἰωάννης, ὑπὲρ ὧν καὶ μνημόσυνον ἐπισημύτατον ἐτέλεσεν ὁ Σύλλογος πρό τινας ἐν Ἀθήναις. Οἱ ἀοιδίμοι Μάνθος καὶ Γεώργιος οἱ Ῥιζάραι, οἱ ἰδρυταὶ τῆς ὁμωνύμου Σχολῆς, καὶ οἱ κ. Σύμβουλοι ταύτης, οἵτινες ὑπὸ ἐνθέου ζήλου καὶ θερμῆς φιλοπατρίας διαπνεόμενοι κατέστησαν τὴν Σχολὴν τῶν Ῥιζαρῶν κολυμβήθρα ἀναγεννήσεως καὶ ἐστίας περιλαμπῆ, ἐξ ἧς διηνεκῶς καὶ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν ἐκπέμπονται αἰγλήεσαι ἀκτίνες χριστιανικοῦ θαλάπου καὶ Ἑλληνικοῦ φωτός. Ὁ ἀείμνηστος Ἀπόστολος Βαφειάδης, ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης πρῶτην Ἱεροσολύμων Κύριος Νικόδημος, Ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης ἅγιος Πενταπόλεως Κύριος Νεκτάριος Κεφαλᾶς, Ὁ Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Τὸ ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον. Ἡ τράπεζα Ἀθηνῶν. Ἡ εὐγενεστάτη κ. Σοφία Σχλημν καὶ οἱ φιλογενεστάτοι κύριοι Ἀλεξάνδρος Λαμπρινούδης, Ἀλεξάνδρος Μαῦρος, Λέων Μ. Μελᾶς καὶ Χατζῆ Νικόλαος Λουζιδης. Πάντας τούτους εὐγνωμόνων ὁ Σύλλογος ἀνεκήρυξε μεγάλου αὐτοῦ ἐνεργέτας, τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν παραδίδωσιν εἰς τὴν ἀγῆρω εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους σύμπαντος. Ἀλλὰ πλὴν τούτων καὶ ἕτεροι ὑπὸ τῷ χριστιανικώτατον ὄνομα τοῦ Ἀνωμόμου προσῆθον γενναυτάτοι ἀρωγοὶ τοῦ ἔργου τοῦ Συλλόγου, τὸ δὲ ὄνομα τούτων, ὡς τιμαλφέστατον κειμήλιον ἐγκεκλεισμένον φιλοστόργως ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Συλλόγου θὰ προκαλῆ ἀδικαλείπῳς τοὺς παλμούς αὐτοῦ, παλμούς τιμωπάτης καὶ αἰδίου εὐγνωμοσύνης.

Ἄρωγοι ὡσαύτως τοῦ ἔργου τοῦ Συλλόγου προσήλθον καὶ οἱ πάσης τιμῆς καὶ παντός ἐπαίνου ἄξιοι, ὁ αἰδεσιμώτατος Γεώργιος Καλαϊτζής, ὁ Κωνσταντῖνος Ζησίου καθηγητὴς καὶ ὁ Γαβριὴλ Χαροκλίμπους λοχαγός, πρὸς οὓς ὁ Σύλλογος ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὁ κύκλος, κύριοι, τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συλλόγου εἶναι εὐρύτατος καὶ αἱ ὑποχρεώσεις αὐτοῦ σοβαρώταται καὶ παμπληθεῖς. Ὁ Σύλλογος διατηρεῖ κοπιώδη καὶ πολυάσχολον ἀλληλογραφίαν μετὰ πλείστων κοινοτήτων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπεκκαίων τὸν ζήλον, στηρίζων τὸ φρόνημα καὶ ἀναπτέρων τὰς ἐλπίδας αὐτῶν. Θεραπεύει πασάν αὐτῶν ἀνάγκην οἷα ἡ ἀποστολὴ γεωγραφικῶν πινακῶν, βιβλίων καὶ ὀργάνων διδασκτικῶν, ἱερῶν ἀμφίων, σχεδίων πρὸς ἀνέγερσιν Σχολείων καὶ Ἐκκλησιῶν. Μεριμνᾷ περὶ ἐκλογῆς καὶ ἀποστολῆς διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, βιβλίαν ἔχοντων τὴν συναίσθησιν τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν προορισμοῦ. Κηδεμονεύει μετὰ πατρικῆς στοργῆς πάντων σχεδὸν τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας ἐν τοῖς διαφόροις ἐνταῦθα ἐκπαιδευτηρίοις σπουδάζοντων νέων καὶ συντελεῖ οὕτως ἐμμέσως εἰς τὸν πολλαπλασιασμόν αὐτῶν, διότι οἱ γονεῖς γινώσκοντες ἤδη ὅτι τὰ τέκνα αὐτῶν μέλουσι νὰ εὐρωσιν ἐρχόμενα εἰς Ἀθήνας φιλόστοργον καὶ πατρικὴν προστασίαν ἐν τῷ Συλλόγῳ δὲν δισταζοῦσιν, ὡς ἔλλοτε, ν' ἀποστειλῶσιν αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἀπωτάτων ἐκείνων Ἑλληνικῶν χωρῶν. Πλὴν τούτων ὁ Σύλλογος παρέχει τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν αὐτοῦ ἀρωγὴν πρὸς πάντα Μικροσάτην ἀφικνούμενον ἐνταῦθα.

Συγκεντροῖ δι' ἀναγνωσμάτων καὶ τακτικῶν συνεδριῶν πάντας σχεδὸν τοὺς ἐνταῦθα Μικρασιάτας καὶ ἐνισχύει αὐτοὺς ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπῃ καὶ διεγείρει τὸ διαφέρον αὐτῶν ὑπὲρ τῆς κοινῆς πατριδος, κηθουθεῖ δὲ καὶ κηνονίζει τὰς ἐνεργείας ἐνὸς ἑκάστου αὐτῶν πρὸς σκοπιμωτέραν καὶ ἀποτελεσματικωτέραν δρᾶσιν. — Κατήρτισε βιβλιοθήκην προσιτὴν εἰς πάντας. — Διενεργεῖ τέλος ἐράνους πρὸς ἀνέγερσιν καὶ ἀνοικοδομὴν τῶν ἄλλοτ' ἐκ σεισμῶν καὶ ἄλλοτ' ἐκ πυρκαϊᾶς καταστρεφόμενων Ἐκκλησιῶν καὶ Σχολείων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὡς διενήργησε τοιοῦτους μετὰ τὰς πυρκαϊὰς τῆς Σινώπης καὶ τῆς Ἀττάλειας, ἀποστειλάς εἰς μὲν τὴν Ἀττάλειαν δραχμὰς ἑξάκισ χιλίας,

εις δε την Σινωπην πέντε και δεκάκις χιλίας. Μετά δε τον δεινόν, τον ολεθριωτάτον σεισμόν των πρό ολίγων ετών κατερείπώσαντα τας εκκλησίας και τα εκπαιδευτήρια πολλών κοινοτήτων του νομού Αιδινίου, ο Σύλλογος μετά και άλλων φιλογενεστάτων ανδρών ταχέως και μετά ζήλου ενεργήσας απέστειλε 45 χιλ. δραχμῶν πρὸς ἀνοικοδομήν των καταπεσόντων Σχολείων.

Διὰ των ενεργειῶν ὡσχύτως τοῦ Συλλόγου, τῆ πολυτίμῳ δὲ και γενναίῳ ἀρωγῇ τῆς ἐν παντί ἀγαθῷ και πάσῃ ὄρῃ πρωτοστατούσης εὐγενεστάτης κομισσῆς Λουίζης Ριζγκούρ, μεγάλης εὐεργέτιδος τοῦ Συλλόγου, και τῆ συνδρομῇ τοῦ ἐν Πειραιεῖ φιλογενεστάτου ἀνδρός Χριστοῦ Καστριώτου, μεγάλου ὡσχύτως εὐεργέτου τοῦ Συλλόγου, περιεσώθησαν ἀπὸ βεβχίου θανάτου οἱ ἐκ τοῦ Καυκάσου πλήρεις μὲν ἐλπίδων και ἐνθουσιασμοῦ κατελθόντες Ἕλληνες, εἶτα δὲ πλήρεις ἀπογοητεύσεως και πικρίας καταλιπόντες, οἱ ἡμῖς μόνις, τὸ ἔδαφος τοῦτο, ἐφ' οὗ εἶχον δικκλωμάτα ἴσα πρὸς ἡμῶς τοὺς νῦν οἰκοῦντας αὐτό.

Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἔργα, ἅπερ ἐπετέλεσεν ὁ Σύλλογος των Μικρασιατῶν ἢ Ἀνατολή, ὄργανον ἑαυτὸν παρέχων των φιλοπροόδων και φιλορθοδόξων αἰσθημάτων παντός φιλοπατριδος. Τῶν τοιούτων δ' ἔργων τὴν ἀνθρωπίνως ἐφικτὴν συμπλήρωσιν μετ' ἀδιαπτώτου και συντόνου ἐπιμελείας ἐπιδιώκει. Αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ, καιπερ ἐλάχισται, συγκρινόμεναι πρὸς τὴν ἀπειρίαν των ὑποχρεώσεων αὐτοῦ, πρόκεινται ὡμως τρανὴ και ἀψευδῆ μαρτυρία των ἀόκνων αὐτοῦ προσπαθειῶν. Οὐδεμία δ' ἀμφιβολία, ὅτι τὰ ἔργα ταῦτά εἰσιν ἐλάχιστα πρὸ των ὑπολειπομένων, ἀλλὰ τὰ ἔργα ταῦτά εἰσιν ἱκανὰ, ὥστε εἰς μὲν τὸν Σύλλογον νὰ παρέχῃσι τὸ θάρρος νὰ διασαλπίσῃ ὅτι ἀπαρηκλίτως και ἐπιτυχῶς βκίνει πρὸς τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, εἰς δε τοὺς εὐεργετήσαντας αὐτὸν νὰ ἐμπνεύσῃσι τὴν πεποιθῆσιν, ὅτι ἡ εὐεργεσία αὐτῶν ἀπέβη γονιμωτάτη εἰς ἀγαθόν, τοὺς πάντας δὲ τέλος νὰ πείσωσιν ὅτι ὁ Σύλλογος των Μικρασιατῶν τυγχάνει ἀξίος και ἀγάπης και στοργῆς και ἐμπιστοσύνης.

Ἡ πληθὺς και ἡ σοβαρότης των ἀναγκῶν τῆς Μικρῆς Ἀσίας, ἃς κέκληται νὰ θεραπεύσῃ ὁ Σύλλογος, ἐπιβάλλει τὴν ἀμεσον και σοβα-

ρὰν ἐνίσχυσιν αὐτοῦ παρὰ πάντων τῶν κατανούσων τὰς ἀληθείας,
τὰς ἐπειγούσας ἀνάγκας τοῦ ἔθνους.

Παλαίει ἀγῶνα ἀπειγώσμενον ὁ Σύλλογος τῶν Μικρασιατῶν διὰ
τῶν πενιχρῶν αὐτοῦ μέσων ἄλλ' ἐγκατερέϊ καὶ ἐγκατερήσει ἐν τῷ
ἱερῷ τούτῳ ἀγῶνι πεποιθῶς τὸ μὲν εἰς τὴν μεγαλοφροσύνην τῶν
ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, ἣτις ἀπέδειχθη πάντοτε ἀνεξάντλητος, τὸ
δὲ εἰς τὴν ζωτικότητα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἣν ἡ ἱστορία τῶν
αἰῶνων ἀνεγνώρισε καὶ διακηρύττει ἀθάνατον.

816
1905